

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E.

Megjelenik minden hónapban.

Tizenharmadik évfolyam. IV. füzet. Április 1874.

Előfizetési díj egy évre: azok számára kik az „Országos Erdészeti-Egyesületnek“ nem tagjai 8 frt; tagok számára az évi 5 frt alapítványi kamat, vagy évdíj beiktatása mellett csak 3 frt.

*Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten, a várban, Disz-tér 12. sz. a. I. em.
Mérésért díjért mindennemű hirdetések közöltnék.*

Válasz a magyar épületfa hitelét megrontani kívánó törekvésekre.

Utóbbi időben többször volt alkalmunk oly kifejezéseket hallani vagy oly közleményeket olvasni, melyek tájékozatlanság, ismerethiány, vagy épen szándékos roszakarat folytán, de egyenlő irányban mind azt hirdették, hogy a magyarhoni épületfa nem oly jó, és így nem is oly tartós, mint más külföldi faja.

E nyilatkozatok alapjául azon egyebiránt sajnos esetek szolgáltak, hogy Budapesten az utóbbi évek alatt épített házak némelyikénél a felhasznált padló-gerendák korhadtakká lettek, s nehoh beszakadtak, másutt pedig ennek megelőzése végett ki kellett cseréltetniök.

Miként t. olvasóink tudják, s miként lapunk m. évi XII. füzetének hasontárgyu czikkéből is értesültek, az előbb említett fa-romlások még a hajdani Pest város tanácsát is sokkal dicséretesebb buzgalommal, mint szükségszerű alapos tájékozottsággal arra inditák, hogy a kormánytól törvényhozási intézkedést kérjen az iránt, hogy az erdőbirtokosok köteleztessenek

az épületfát télen vágatni, és a jelenleg gyakorolt nyári vágatás, miután a tanács tudása szerint az ekkor vágott épületfa rosz, tiltassék el.

Pest város volt tanácsa akkor, midőn ama kérést minden bővebb megfontolás nélkül kezéből kiadta, s midőn pusztításnak nevezte a nyáron való favágatást és rosznak az akkor való épületfa-készítést, nem tudta, hogy valójában mit cselekszik, s hogy az ügynek való használat helyett mindazon magyar lapokkal együtt, kik lépését minden további meggyőződés nélkül a világba hirdették, egyenesen csak azok malmára hajtja a vizet, kik a magyar épületfa hitelének megrontására törekednek. De ha a t. tanács téves hitét vagy véleményét még megbocsáthatónak is tartjuk, már azt még sem tudjuk szó nélkül hagyni, hogy nem jutott eszébe, miszerint oly kiválóan erdészeti szakügyben, mint a favágatás, azelőtt, hogy országra szóló intézkedést kérne, kérje tanácsát a kebelében székelő Országos Erdészeti-Egyesületnek, melynek a város különben is tagja; nem hagyjuk pedig azért, mert ez esetben nem adta volna a magyar fa roszakaróinak kezébe azon hamis fegyvert, melylyel azok Pest város tanácsának iratára és véleményére is hivatkozhatnak. Hiszszük azonban, hogy Budapest mostani tanácsa ily specialis erdészeti ügyben jövőre jobban fogja tudni, hogy hova kellend fordulni, mielőtt közhatósági nyomós szavát kimondaná.

Pest város előbb érintett kérelmét a kormány az Országos Erdészeti-Egyesület azon véleménye szerint intézé el, melyet az „Erdészeti Lapok“ m. évi XII. füzetében közöltünk, s mely a fősúlyt nem a vágatásra, hanem a fának ezután való kezelésére fektette.

A fennebbi téves felszólalás azonban roszakaróink szorgalmazása folytán a magyar fa hitelének rontására sem nem volt az első lépés, sem nem az utolsó.

Külföldi fakereskedők egynémelyikétől, kiket kétségkívül a szomszéd országok önző vállalkozói vagy eladói kívántak el-

fogultakká tenni, szintén volt alkalmunk megjegyzéseket hal-
lani arról, hogy a magyar fenyő épületfa nem tartós, nyár
folytán rossz időben vágják, a vizen való szállítás folytán
a vízben való hosszas heverés által megromlik és hamar kor-
had, feldolgozva vetemedik és meghasadozik stb. E nézeteket
akkor egyes egyéni tájékoztatásnak tartván, nem mulasztók
el a kellő felvilágosításokkal szolgálni, s hivatkozva az illető
által is látott épületfa-kezelésre és a fa minőségére, mindig azon
megnyugtató eredményre jutottunk, hogy a mutatkozott előíté-
let vagy elfogultság felvilágosításaink indokolt alapján megszűnt.

Közelebbről azonban már oly tényekkel találkozunk, melyek
hangosan hirdetik, hogy a magyar fa építőképessége ellen eddig
egyes egyének részéről emelt kifogások nem ritkán jövő fehér-
hollók, hanem részben a jelen faüzlet rossz viszonyaiból kifo-
lyó, részben pedig egyéni érdekekből eredő oly önző törek-
vések, melyek hátamegett egyik vagy másik okból működő, de
kétségkívül azon roszakaratu terv ismerhető fel, mely felada-
tául Magyarország külföldi fakereskedelmének megrontását
tűzte ki.

E meggyőződésre jutva, nem lehetett tovább késnünk az
ellenünk folytatott támadással való nyilvános szembe-szállással,
miután az, közgazdasági tekintetben hazánk, magán-szempontról
pedig erdőbirtokosaink irányában, köteleességünkhöz tartozik.
Miként t. olvasóink az alábbiakban látják, a támadás már any-
nyira ment, hogy Austria egyik legtekintélyesebb lapjában, a
„Neue Freie Presse“-ben, egyik jóakarónk a legbadarabb állí-
tásokkal igyekszik a magyar fa hitelét nyilvánosan aláásni. A
Presse itt érintett közleménye ellen tiltakozandók hazánk egyik
német nyelvű lapjában, a „Pester Lloyd“ f. évi ápril hó 16-án
megjelent reggeli lapjának kereskedelmi rovatában feleletet
adtunk, melyet a Presse cikkével együtt az ügy bővebb ismer-
tetése végett szintén ide iktatunk.

A „N. F. Presse“ f. évi ápril 1-jén kiadott esti lapjában a magyar épületfa ellen megjelent czikk következő:

„Az épületfa vágatási ideje Magyarországon.“

Azon nagy baj, mely jelenleg Pest legtöbb új építményénél abban nyilvánul, hogy a fa-padlások és fedélkötések megrökönyödnek és elrothadnak, s ezért a házakat kiüríteni kell, — oly kellemetlenség, mely néhány év előtt még a királyi vár egyik ujjialakított padlásánál is megtörtént, — általános megbotránkozást keltett. Ez idő szerint legalább 12 oly épület lehet ama baj által sújtva, s azok között, fájdalom, az alig 3 év előtt kijavított Károly-kaszárnya mintegy 1400 négyszögöl padlás-területtel és az ujon épült alig használat alá vett katonai kórház.

E szerencsétlenségek oka minden valószínűséggel azon lehetlenségben rejlik, miszerint Magyarországon télen vágott és jól kiszáradott fát kapni nem lehet. A fa az erdőkben csak nyáron vágatik, s kérge azonnal le lesz hántva, mivel ez csak nyáron át hántható, s mert az jelentékeny kereskedelmi és fogyasztási czikk. Nyáron a fa könnyebben is usztatható (tutajozható), mivel télen a kisebb vizek be vannak fagyva. Ha ehez még hozzászámítatik, hogy a magyar egyáltalában nem dolgozik sokat, s hogy kunyhójából télen már ki sem hozható, akkor érthető lesz, hogy az egész Magyarországon csak nyáron, és így a legkedvezőtlenebb időben vágják a fát, s hogy így, daczára a nagy kiterjedésű erdőknek, nem lehet jó épületfát kapni, s hogy kényyszerülve vannak minden fontosabb műhez (vasuti hidak stb.) német fát szerezni.

Egy más előítélet szintén arra indítja az erdészeket, hogy az épületfát a nedvkeringés idején vágják, ez pedig azon egészen tarthatlan vélemény, hogy a friss fa jobban uszik, s így alkalmasabb a só-terhek felvételére stb. a Dunán való tutajozásra, mint a nedvszünet idején vagy télen vágott fa. E balhitnek azonban ellenmond minden természeti törvény.

Az épületfák hordképességét illetőleg megjegyzendő továbbá, hogy Magyarországon, sőt magukban a Kárpátokban is, sokkal

termékenyebb talaj van, mint Német-Austria azon köves hegy-ségeiben, melyek számunkra a megbecsülhetlen épületfát adják. Ennek következménye az, hogy a magyar fa szervei rendkívül durvák, s bár rostjai igen szabályosak, de rendkívül laza szövetűek. Mindezen adatokról nem birnak Magyarországon semmi vizsgálattal, semmi statistikai táblákkal, s a matematika tanárai nem gondolnak azzal, hogy az abszolút vagy visszaható szilárdságról, a hordképességről és nyomásról stb. szóló formulák és számítások, melyeket németből fáradságosan lefordítva tanítványaiknak előadnak, az országban növő fákra találnak-e vagy nem? Igaz ugyan, hogy jelenleg az említett balesetek által felijesztve egy a városi középítészeti tanács által kiküldött bizottság, a segélyeszközökről tanácskozik; tudjuk azonban, hogy hasonló bizottságok miként szoktak tartatni, s minő tudományos nagyságokból vannak összeállítva. *)

Ezeknél fogva tehát bizonyára időszerű és hálára méltó lenne, ha egy kitünő szaktekintély, talán Wessely igazgató ur elhatározná magát, ezen tárgy felett egy népszerű oktatást irni, melyben előadatnáknak:

a) A nyári vágatás dőresége, és az okok azon csattanós módon megmagyarázva lennének, a mint azt a nevezett jeles szakférfi olyan jól érti. A munka mottója ezen régi paraszt szabály lehetne:

Ki fáját karácsony éjén vágja,
Épülete tizszer tovább tart;
Mert Fábrián és Sebestyén,
A fába nedvet hajt.

b) azon nézet tévessége, hogy a nedves, friss vagy nedvkerítés idején vágott fa jobban uszik;

c) a magyar épületfa gyors növéseinek oka, melynél fogva az már 60 éves korában túléltté válik;

*) A „N. Fr. Presse“ szerkesztősége ezen pontra következő megjegyzést teszi: „Erre meg kell jegyeznünk tisztelt tudósítónknak, hogy a magyar királyi kormány egyetlen volt, mely a nemzetközi kiállításon a fák szilárdságáról tudományos kísérleteket mutatott be, a min nem változtat az, hogy ezen kísérletek német-osztrákok által vezetettek és hajtattak végre.“

d) azon nehézség, mely szerint az építésre használandó fának alkalmatlan vágási idejét vagy használhatlanságát nem lehet megismerni akkor, ha az megfaragva vagy felvágva és szárazon jön az építés helyére;

e) végre utalás azon szükségességre, hogy a magyar tudomány ismét vegye fel ezen kérdést, hogy elejét vegye azon pusztításnak, mely százados slendrián által mintegy szentesítve lett.

P. M.“

A „N. F. Presse“ fennebbi közleményének állításaira a „Pester Lloyd“-ban adott válaszuk lényege következő volt:

„1. a magyar épületfa építő-képességét tekintve legkissebb mértékben sem áll Európa hasonló fánál hátrább, s hogy az tökéletesen képes minden kiválómnak megfelelni, a mint azt azon számos műszaki vizsgálatok igazolják, melyeket a Presse közleménye hamisan nyilvánított nem létezőknek. A magyar fa jósága mellett szól az is, hogy azt a Suez-csatorna építésénél nagy mértékben használták. Egyuttal ígértük a fa vizsgálatok eredményét kimutató nyomtatott ismertetést a Presse írójának kívánat esetére megküldeni.

2. Magyarországon a fát frissen levágva sehol sem tuta-
jazzák, sőt ellenkezőleg a tavasszal vágott fa, csak a következő
őszön vagy télen hozatik ki ez erdőből és így a vágatástól
számítva egy év múlva vagy is a következő tavasszal tutajoz-
tatik le légszáradt állapotban.

3. A magyar épületfa nem lesz 60 éves korában tulélt
a mint azt a Presse cikkírója állítja, mert a mi fenyőfa er-
deink a legnagyobb folyó-növekvést 80—90 éves korról érik
el, míg a legnagyobb átlag-növekedést 100—110 éves korról
és 200 éves korig is ép és egészségesek maradnak.

4. A Magyarországon használt tavaszi vágatási idő Aust-
riában és a többi külföldön is alkalmazásban van, de azért
eddig senkinek sem jutott eszébe a külföldi fa építő képességét
kétségbe vonni. A téli vágatások pedig nálunk is alkalmaztatnak
ott hol az erdők természetes helyzete azokat megengedi.

5. Minden erdészeti jártas ember előtt ismeretes, hogy a
favágatás idejét különös időszakhoz kötni nem lehet és nem

is szükséges, mert az épületfa tartóssága nem annyira attól függ, hogy a fa mikor vágatott, hanem attól, hogy az a vágatás után miként kezeltetett.

6. A mi a levágatás után való kezelést illeti, hivatkoztunk az országos erdészeti egyesületnek ebbeli szakvéleményére, melyet lapunkból olvasóink is ismernek, s melyből eléggé kiderül, hogy a műszaki kezelés teendőit nálunk is tudják, noha ezt a Presse közlöje kétségbe vonni igyekezett.

Végül, hogy a Budapesten megtörtént padló beszakadások valódi oka abban keresendő, hogy a fa ide legtöbbnyire a Dunán hozatván néhány építészeti vállalkozó azt a vízből frissen kivéve, nem eléggé kiszáradva vagy nedves falazatba építette be, mely lépésre valószínűleg a házi-urak által is szorgalmaztathattak, kik házaikat tekintettel a magas lakbérékre minden áron és mielőbb elkészülve lenni óhajtották. *)

Ugy hisszük, miként tisztelt olvasóink és különösen szak-társaink s az erdőbirtokosok velünk egyenlően komolynak ismervén az ügyet, saját részökről is mindent megteendnek az iránt, hogy a fakereskedelmünk megrontására irányzott törekvések méltó fegyverrel és kiválóan a felvilágosítás szövetnekével ellensúlyozva megszüntetessenek. Erre működni pedig, s ezt, a hol szükséges, a gyakorlati kezelés helyességének még a helyszínén való megmutatásával is elősegíteni, annyival komolyabb kötelességünk, mert alkalmunk volt meggyőződni, hogy saját hazánkfiái között is tiszteletre méltó egyének találkoznak, kik a fatartósság hiányát egyedül a vágatási időben keresik.

Azoknak, kik ily véleményben vannak, megmondandónak tartjuk még azt, hogy e véleményök, mely egész terjedelmében a budapesti építkezéseknél tapasztalt hiányokon alapul felette téves azért, mert természetes alappal nem bir, miután hasonló

*) A „Hon“ ezen válaszungkat maga részéről is osztván, április-hó 17-én kiadott reggeli lapjának közgazdasági rovatában egész terjedelmében közölte.

fa-romlásoknak, ha azok egyáltalában a vágatási időben lennének keresendőek, már korábbi időben is, tehát századok óta, kellett volna tapasztaltatni, hiszen a favágatás ideje erdős vidékeinken századok óta ugyan az mint most, s azon kezelési bánásmód is, mely a fa tartósságára befolyással bír, lényegében nem változott, miután az, ugy száz év előtt mint ma, részint erdeink helyrajzi vagy természetes fekvésében, részint pedig a fának a termelő kezéből a fogyasztóéba való átjuttatása vagy vásárra való szállítása által van feltételezve.

Máramarosban, Árvában, Liptóban, Gyergyóban vagy egyáltalában hegyi vidékeinken, melyek a fenyő-épületfát adják, a favágatás ideje és a levágott fa kezelése ősidőktől kezdve azonos, s kevesbbé hihető az, hogy ha ebben rejlenék a hiba, a korábbi gondos és lelkiismeretes építészek vagy építettők, kik a mostaniakhoz képest 2—3-szoros szilárdsággal építették, ne vették volna azt észre; vagy természetesnek ismerhető-e az, hogy a felhasznált hasonnemű és méretű faanyag, a korábbi vastag és nehéz falazatokat a tulvastag padlótöltéseket s nehéz fedélszékek terheit könnyebben bírta meg, mint a mostani ugyszólva csupa ablakokból és a régihez képest, papiros köz- és vékony főfalakból álló s féllábnyi vastag padlótöltésekkel bíró épületek sokkal csekélyebb súlyát?

A magyar épületfa kitünő voltát bámulatra méltón igazolják egyébiránt azon régi épületek is, melyek hazánkban mindenfelé láthatók, s melyek fája a századok előtt történt építés után sem lett kicserélve és még most is teljesen szilárd, ilyenek, hogy a sok közül csak egy párt említsünk, a székelyföldön lévő énlaki templom és torony, hol a híres hun-irat találtatott, az Árvában lévő oravkai templom és torony, s a várromjainkban bőven látható fagerendák, melyek a falak összeomlása után is századok óta tartósan állanak ellen a viharok romboló hatásának.

Hát a deszkák és padlók, melyek ugyanazon minőségű fából készítettnek, miért nem romlanak ugy? kétségkívül nem azért, mert a fa más időben vágatott, hanem azért, mert vékonyabb méreteik folytán hamarabb és jobban kiszáradhatnak az előtt, hogy beépítettének. Vagy a favágás idejéből magyarázható az, hogy egyes családok birtokában meglévő és évszázados butorok fája egyetlen repedést vagy romlást sem mutat, míg a mostani asztalos részvénytársulatok műhelyeiből, vagy a folytonosan egyenlő minőségű légkörrel bíró raktáraikból kikerült méreg drága butor-darabok a lakszobákba jutva, azonnal megvetemednek vagy meghasadoznak? Bizonyára nem a vágatási időben, hanem abban, hogy az asztalosok nyers és eléggé ki nem száradott vagy épen aszalt deszkát használnak fel, mert sajnálják pénzüket hosszabb ideig a fában tartani, mivel azt aktiák vételére kell használni. Vagy mi más magyarázza meg a szédelgést nem ismerő kis városi asztalosok és építőmesterek munkájának jóságát és tartósságát, vagy a híres Steindl-féle pesti régi butorok kitünőségét?

Az épületfa 100 év előtt ugy mint ma általában véve vizen jött Pestre, s így jobb minőségű szállítás, midőn vasutak sem álltak rendelkezésre, akkor sem volt lehetséges. De ha a fában rejlenék a hiba, miként volna az magyarázható, hogy annak romlása csak Budapesten történjék és másutt ne?

Azon faelőállítási eljárás, mely a fenyő épületfa termelésénél nálunk általános gyakorlatban van, s mely szerint a nedvkeringés megkezdésével egyidejűleg levágott szálfák, a törzs épületfának használható részéig, tehát 6—8 egész 10 hüvelyk felső átmérőig vagy azonnal, vagy legfennebb 2—3 hét lefolyása alatt lekérgeztetnek, a fa tartósságának szempontjából teljesen kielégítő és megfelelő, mert a törzsben lévő nedvek és fejrnyé anyagok, melyek a romlást okozhatnák, ha a lekérgezés a levágás után azonnal következik, akkor a törzstől el nem választott és kérgében hagyott csucs-rész ágain és galyain

lévő levelek által (melyek a fenyőknél köztudomásulag a törzs hosszában különben is igen kis mértékben fordulnak elő) felhasználtnak, valamint ugyan ez történik akkor is, midőn a levágás után csak 2—3 hétre következik az ágaktól való letisztítás és kérgezés.

Minthogy pedig a levágott és lekérgezett fatörzsek egész nyáron át a vágásokban maradnak, és időközben épen azért, hogy mindkét oldalon kiszáradjanak, még meg is fordíttatnak, s mivel az általuk elfoglalt hegyoldalokon a nap és levegő szárító erejének hosszú időn át kivannak téve, eléggé ki is száradnak; mire aztán a következő őszen és télen át a főbb usztatási vagy tutajozási pontokra hozatva, a beálló tavasszal, tehát levágatásuk után egy évvel, a fogyasztó helyekre usztatnak vagy tutajoztatnak, s ezzel minthogy letutajozásuk közben a folyóvíz a farostok közé behat s az ott lévő és általa feloldható szerves anyagokat magával abból kiviszi, még további természetes kimosásban vagy kilugzásban részesülnek, a mi ismét csak tartosságukat emeli. Avagy nem bizonyítja-e ezt az is, hogy Németország több vidékén a fakereskedők vagy építőmesterek oly fát mely nem lett usztatva vagy tutajozva nem is kívánnak venni.

A mi a vágatási időnek a fák műszaki minőségére való befolyását illeti, erre nézve megjegyzendőnek tartjuk azt, hogy e részben a tudomány oly pozitív adatokkal, melyek alapján határozottan kimondani és kimutatni lehetne azt, hogy egyik vagy másik időszak phisikai szempontból különös előnnyel bír, még eddig nem rendelkezik, s hogy Chevandier és Wertheim francia tudósok, kik eddig a legrészletesebb és legalaposabb vizsgálatot tették, a párisi akadémia elé terjesztett művekben, határozottan kimondják: hogy a fa rugalmassági tényezője, (tehát a hordképesség is), a vágatási idő által észrevehetőleg nem módosul.

Köztudomásu dolog, hogy Déli-Németonban, Bajorhon,

Württemberg, Baden, s hogy Schweiczban is az épületek legnagyobb részénél és pedig egész emeletes házaknál, maguk a fő- és közfalak is az ugynevezett reteszfal szerkezettel valamint a lépcsők is csupa fenyőfából építtetnek, a favágatás kezelés és szállítás pedig épen akkor és úgy történik ott is mint nálunk, a faminósége és hordképessége pedig szintén semmivel sem jobb mint a miénké, és még is az épületek jó tartósak; pedig ha a vágatásban, a kezelésben vagy a fa phisikai sajátságában lenne a hiba akkor ez ott is hasonló módon jelentkeznék.

Az előbbi ponttal kapcsolatban egyébiránt, még tovább is megyünk és azt is alaposan feltehetőnek tartjuk, hogy a magyar épületfa a sok részről együgyü jóhiszeműségből feldicsért austriai és német fánál még tartósabb és hordképesebb is lehet; még pedig azért, mert köztudomásu dolog, hogy fáink, azért mert nálunk az erdőgazdaság kevésbé lehetett oly belterjes, mint a külföldön, ugyszólva természetes ős-feltételek alatt nevelkednek fel, miért is erősebb szerkezetü rostszővettel birnak, mint azon külföldi társaik, melyek az ott évszázad óta honos belterjes és mesterségesebb gazdálkodás természetményei. A használhatóság és tartósság minőségét tekintve pedig kétségtelenül áll az is, hogy a kárpátokban növő magyar fenyőfa, általában véve hideg légkör alatt és általában száraz talajon nevelkedik, s e mellett az austriai és délnémethoni fáknál nagyobb gyantatartalommal is bir, vékony évgyűrűket képez s ezért erősebb faszövetü, mig másfelől a conserválólag ható, nagyobb gyantatartalom szintén csak tartósságukat emeli. Avagy nem épen ezt bizonyítja-e a magyar luczfenyő azon kitünő sajátsága, hogy ugyanoly gyantahólyagokat képez, mint a jegenyefenyő, s hogy ezen a fa értékét kiválóan emelő természeti jó tulajdonság az austriai és délnémethoni luczfenyőkön teljesen hiányzik; valamint az is, hogy nálunk a külföldi fáknál általában vastagabb méretü fák jönnek használatba, s hogy ennél fogva ezek

miután a fenyőknél a hordképesség az átmérő központjától kifelé nem csak a sugár egy harmad részéig, mint a lombosoknál, hanem egyáltalában a sugár egész méretére növekedik, így hordképesebbek is lehetnek, a mint ezt az alábbi számtételek is alaposan feltehetőnek igazolják.

A magyar fenyőfa kitűnő jósága, s az, hogy Európában nőtt külföldi társainál semmivel sem áll hátrább, fényesen lett igazolva a lefolyt bécsi nemzetközi kiállításon is, mert a ki a fenyőféle fákból kiállítva volt erdőterményeket nem csak látta, hanem meg is nézte, az alapos meggyőződést szerezhette arról, hogy jó zárlatban nevelt fenyőfáink törzsét, a külföldi fákéhoz legalább is hasonló sűrű évgyűrűk alkotják, s így ezek is épen oly tömött rost- vagy faszövettel bírnak mint amazok, és ebből folyólag legalább is hasonló hordképességűek. Vagy nem ezt igazolja-e az is, hogy a Némethonból kiállított hangfenékfák, melyek tudvalevőleg a lehető legsűrűbb évgyűrűkkel bíró faanyagot igénylik, egy hüvelyk vastagságra, miként több példányon megolvastuk, 18—26 évgyűrűt mutathattak fel, míg a magyarországi hangfenékfák egy hüvelykre a szakértők által annyira bámult 30—36 évgyűrűvel bírtak. Ezt igazolja még az is, hogy a külföldi hangfenékfa kereskedők épen a kiállításon szerzett tájékozódásuk folytán ebbeli szükségletök fedezéséért hazánkba fordulnak. A miből ismét természetesen következtethető az is, hogy ha a külföldnél sűrűbb évgyűrűkkel bíró hangfenékfákat termelünk, kétségkívül épület- és más műszerfáink is a külföldihez legalább hasonló sűrűségű évgyűrűkkel és így amazokhoz hasonló hordképességgel bírnak, a mi ismét azért tehető fel, mert a mi fánkra sokkal inkább áll az, mint a külföldire, hogy azon talaj- és kőzetnemeken jön elő és él, melyeket a természet ősjándékából nyert, s melyet önmaga foglalt el, és a mely talaj és kőzet s az ezzel kapcsolatos termőhelyi viszony is magának a fának leginkább megfelel, a

mi viszont annyival természetesebb, mert nálunk az állatok fanemeinek mesterséges kicserélése még kevésbé történt meg, mint Austriában és Némethonban.

Hogy a magyar fenyő épületfa műszaki használhatóság tekintetében a külföldi hasonnemű fákkal teljesen megmérkőzik, ezt bebizonyítják azon műszaki vizsgálatok is, melyek fáink szilárdságáról közelebbről tétettek, s melyek számadatait bátran merjük a külföldi tudósok adatai mellé állítani, mert a magyar luczfenyő átlagos rugalmassági tényezője 1 négyszög millimeterre legalább 900—1000 kilogramm, de a mely 1400-on felül is emelkedik, — a jegenyefenyőé pedig kerekaszámban legalább 1100—1200; míg Rebhahn adatai szerint a luczfenyő rugalmassági tényezője 808, a jegenyefenyőé pedig 970 kilogrammra van adva; Redtenbacher ellenben a jegenyefenyő rugalmassági tényezőjét Rebhahnnál is alább, és csak 854 kilogrammal jelöli meg, míg viszont Chevandier és Wertheim adatai szerint a vogesi jegenyefenyő átlagos rugalmassági tényezője 1113 kilogramm. Miután pedig e tudósok kétségkívül nem kívánták a német vagy francia fa használhatósági értékét csökkentőleg megjelölni, s miután a magyar fák számadatai is történetesen épen egy bécsi tudós vizsgálatának eredményei, s miután a rugalmassági tényezővel, ha a fenyőknél nem is egyenes, de correspondeo arányban áll a hordképesség, ennél fogva nem szenvedhet kétséget, hogy hazai fenyőfáink legalább is épen oly jó minőségűek és ép oly erős hordképesek mint a hasonnemű külföldi fák.

Az eddig előadottakból kitünik az, hogy fenyőépületfáink műszaki használhatósága legkevésbé sem áll hátrább a külföldi fákénál, s hogy mindazok, kik az ellenkezőt hiszik vagy állítják, csak vakon indulnak olyanok után, kik azért kürtölik a rosszat, mert a jó hiszeműek balhitét saját javukra kívánják kiaknázni, s hogy azon budapesti építetők, vagy építők, kik elég balgák

voltak arra, hogy külföldre mentek épületfát vásárolni, a jóhiszeműséget drága költségen fizették meg.

Hogy azonban t. olvasóink arról is meggyőződjenek miszerint a budapesti faromlások se nem a vágatásból se nem a fa erdészeti minőségéből erednek, hanem egyenesen és kizárólag a fának vagy a fakereskedők által való helytelen kezeléséből vagy a fa beépítésénél figyelembe veendő szabályok elmulasztásából, közelebbről kivonatban adni fogjuk azon szakvéleményt is melyet lapunk főmunkatársa Wagner K. főerdőtanácsos a Budapesten épített új katona kórháznál felmerült faromlások okai felől irt.

Végül még nem mulaszthatjuk el erdőbirtokosainkat és összes szaktársainkat, noha jól tudjuk, hogy erre nincs szükség arra is felkérni, miszerint komoly figyelemmel lévén a felmerült áramlatra ne mulasszák el egyetlen kínálkozó alkalommal se, a magyar fáról terjesztett tévhitet eloszlatni, s hogy a fát levágatás után mindaddig mig azt a kereskedőknek átadják, ugy kezeljék miszerint az ellen kifogást senki ne tehessen, s hogy e kezelés a fa műszaki értékét illetőleg erdészeti szempontból figyelembe veendő és hazai erdőgazdaságunk kezelésénél általánosan elfogadott igényeknek és követelt kívánalomnak teljesen megfeleljen.

Legvégül még csupán azt idézzük t. honfitársaink figyelmébe, miszerint ne feledjék el, hogy hazánk termőképes földterületének 30⁰/₀-a erdő, s hogy a magyar földmivelésnek időjárású szeszélytől nem függő biztosabb aratását és így a külföldről is várható egyik legbiztosabb jövedelmét az elsőrendű életszükségletet fedező fa adja.

Bedó Albert.

Mutatvány Fekete Lajos és Illés Nándornak „Köz-Erdész“ czimű művökből. *)

A tót szénítési mód leírása.

Nálunk, mint már fönnebb is említettük volt, a tót szénítésmód van leginkább használatban. Künn az erdőben, a hol a szénégetés a vágásokat követi, a szénhelyek tehát évről-évre más és más helyre vándorolnak, és a hol a fekvés, talaj s más efféle által kisebb szénhelyek készítésére vagyunk kényyszerítve: ezen szénítési mód igen jónak bizonyult be.

Az olasz szénítési mód végeredményeiben ugyan előnyösebb, de, a mint később látni fogjuk, csak állandó szénhelyeken alkalmazható.

A szénégetésnél ötféle munkálatot kell megkülönböztetnünk, s a mint azok egymásután következnek, mindenikét külön-külön fogjuk tárgyalni. A munkálatok következők:

- a) a domlya fölállítása,
- b) a földés,
- c) a gyújtás,
- d) a tűzvezetés,
- e) a bontás.

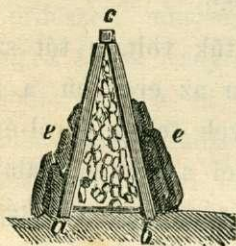
Végül, hogy helyesebb átnézetet lehessen nyerni, a jövevrenézve mind a két szénítési mód eredményeit, egymás mellé állítva, az olasz szénítés után fogjuk tárgyalni.

A) domlya fölállításáról.

A 4. §-ban adott szabályok szerint elkészült szénhely közepén két vékony hasábot *a. b.* állítunk föl Λ alakjában

*) Ára 2 frt 50 kr; megrendelhető Fekete Lajos erd. akadémiai rendkívüli tanárnál Selmecezen. E pályanyertes munkát ismételve is melegen ajánljuk t. közönségünk figyelmébe.
Szerk.

(74. ábra), melyet fölül ékkel (c) erősítünk együve, alsó végüket pedig valami 2 lábnyira huzzuk szét és nyomjuk be a földbe. Az egésznek, mint a mellékelt ábra mutatja, felfordított V alakja

74. ábra.

vagyon. A két hasáb közötti részt vékony, könnyen gyuló rőzsével, nyír, cseresnyekéreggel, vagy vékonyra hasogatott fával, (inkább forgácsnak nevezhető fával) rakjuk ki, följebb a kissé vastagabb, de könnyen gyuló darabokat helyezvén el. Ezen így elkészített részét a domlyának, a mely annak mintegy magvát képezi, tűzhelynek nevezzük.

A kiégett domlyák lábán a széleken rendszeren szoktak félig szenült fadarabok, úgynevezett üszkők maradni. Ilyeneket s más kurtább, de száraz, könnyen égő fadarabokat kell a tűzhely körül elrakni.

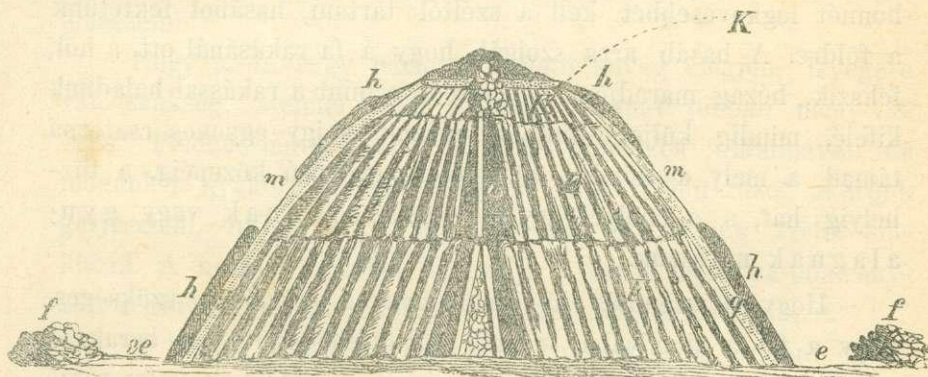
Ha ez megtörtént, hozzá lehet fogni a fa berakásához. Előbb csak vékony hasábokat kell rakni, hogy a tűz jobban beléjük fogódzhassék, s csak ha egy pár sort raktunk ezekből, lehet a vastagabb fa berakásához fogni, még pedig a legvastagabb fát a tűzhely közelébe rakván. Ezt azért, mert a tűz a domlya közepén legerősebb; ott tehát a vékony darabok igen elégnének, míg a vastagabbak, melyek ugyis nagyobb tüzet kívánnak, legjobban megszenülhetnek.

A fa berakásánál főszabály az, melyre különösen kell ügyelni, s a melytől eltérni nem szabad, hogy a fát mindig körbe rakjuk, t. i. ne rakjuk ki előbb egyik oldalát a domlyának, s azután a másikat, hanem mindig kerekre legyen az kiegyenlítve, s minden körbe lehetőleg egyenlő vastagságu fa jöjjön.

Megjegyzendő még a rakásnál továbbá az, hogy a hasábokat vastagabb végükkel kell lefelé fordítani, hogy így a domlya külső oldala lassanként lejtet kapjon.

Ha az alsó rakás a földszint (75. ábra F.) pár lábnyira körbe ki van rakva, mindjárt a felső rakás, vagyis az emelet (75. ábra E.) kirakásához lehet kezdeni. Ez így történik:

A tüzhely fölé egy hasábot állítunk fel (a) s alól melléje szén és üszök darabokat rakunk (b). Ezeknek célja egyrészt az, hogy a tűz könnyebben átmenjen az emeletbe, másrészt pedig, hogy a hasáboknak a szükséges hajlást meg lehessen adni. Az álló hasábhöz már most előbb néhány darab vékony hasábot támogatunk a tűz könnyebb fölfogására; azután azonban s általában az emeletbe mindig legvastagabb fa jön, még pedig azért, mert itt a tűznek legnagyobb hatása van, azután pedig, mert itt tapasztalás szerint a fa legjobban, legrendesebben szenül meg, s innét a legjobb szén is kerül ki.

75. ábra.

Most felváltva foly a munka: míg az alsó sor a hasábok folytonos körbe rakása által tágul, ugyanazon idő alatt felül is követi azt az emelet, mindaddig, míg a kerülethez, vagy szélhez 3—4'-nyira nem közeledünk. Itt már nem szükséges a körülrakást szigoruan betartani, hanem előbb egyrészt lehet teljesen kirakni, s úgy menni a munkával körül, míg az egész domlya ki nincs rakva. Ez ezért történik, mert midőn a domlya nagy része ki van rakva, körülötte pedig a berakásra elkészített fa van felhalmozva, a köröskörül való járásban akadá-

lyozva lennénk. Hogy tehát tért lehessen nyerni, előbb az egyik oldalt végezzük be, s úgy haladunk fokonyként tovább.

Sík helyen a tér nem korlátol, s ott a rendszeres körüljáró rakást tanácsos betartani, de a hol a szénhelyet lejtőn kellett nagy fáradsággal kivágni, ott azt csak épen oly nagyra hagytuk meg, hogy a domlyán kívül annyi tér maradjon, a hol a szén-égető körüljárhat (75. ábra e) (2 láb), és a hol a földéshez szükséges formának helye legyen (3 láb) (75. ábra f.). Látható tehát, hogy ott a helynek meglehetősen szűkében vagyunk.

Hogy a domlya közepén lévő tüzhely gyuanyagát meg lehessen gyujtani, oly módon kell a fát rakni, hogy alhoz hozzá is lehessen férti. Ezen célra a tüzhelytől azon irányban, a honnét legkevesebbet kell a széltől tartani, hasábot fektetünk a földre. A hasáb arra szolgál, hogy a fa rakásánál ott, a hol, fekszik, hézag maradjon. A hasábot, a mint a rakással haladunk kifelé, mindig küljebb-küljebb húzzuk, s így egyenes csatorna támad, a mely a domlya külsejétől, legbelső közepéig, a tüzhelyig hat, s a melyet gyujtó-csatornának vagy gyu-alagnak nevezünk.

Hogy a szenülés jó eredménynyel történjék, szükséges, hogy a fa a domlyába mennél tömöttebben legyen berakva; mert a hézagokban a fa lánggal égven, a szénnek nagy része légnemekké és hamuvá égne el, úgy szólván, füstbe menne. Azért a hasábok között támadó hézagokat vékonyabb hasábokkal, apróbb fadarabokkal, vagy üszkökkel ki kell töltögetni.

A mennyiben a tömött rakás megengedi, a hasábokat éllel kell a közép felé fordítani, mert így könnyebben fognak tüzet.

A domlya felületét különös gonddal kell kiegyengetni; ez azonkívül, a mit eddig felhoztunk, azért is szükséges, hogy a földem ne pereghessen oly könnyen be a fa közé.

Mielőtt még a domlyát késznek nevezhetnők, tetejét, az ugynevezett koronát (K. 75. ábra) kell elkészíteni. Ennek elkészítése céljából az emelet közepén szénaprólékot és üszökdarabokat tölt fel a szénégető, azok fölé rövidebb hasábokat állít össze, s ezekhez mindig hosszabbakat, mindig jobban és jobban megfektetve, míg az egész gömbölyded alakban nem fejezi be a domlya tetejét.

A fennebbi utasítások szerint összerakott domlya kész, és alakja hasonlít a megülepedett szénaboglyához.

B) A fődésről.

Mielőtt a fődés leírásába bocsátkoznánk, szükségesnek látjuk, a dolog jobb megérthetése végett, a szenülés lényegét elbeszélni.

Hogy a fa vagy bármely éghető anyag elégjen, levegőre van szükség. Mennél több a levegő, annál jobban megy az égés. Példát mutat erre a szél tüzvések alkalmával; de magunk is gyakoroljuk ezt elégszer, mert midőn tüzet akarunk gerjeszteni, fujjuk azt, vagy kalappal igyekszünk szelet előidézni. A kovács is azért használja a fuvót, hogy az odairányzott légfuvammal folytonosan éleszsze, gerjeszsze a tüzet.

A levegő teljes hozzájárulása mellett a fa lánggal ég el, s csak hamuja marad vissza; ellenben ha tüzhöz csak annyi levegőt engedünk jutni, hogy lángra ne lobbanhasson, hanem csak lassan, magában égjen, senyvedjen el, akkor nagyobbára csak a könnyen éghető faalkrészek illanak el gőz, füst és gázalakban, míg a nehezebben éghető alkatrész: a széneny, szénalakban hátramaradt, még pedig annál nagyobb mennyiségben, mennél lassabban és egyenletesebben ment véghez a senyvedő égés.

Arról kell tehát gondoskodnunk, hogy olyan fedő-anyagot alkalmazzunk, a mely a levegőt részleg elzárja az égő

domlyától, s a mellett a senyvedő, illetőleg szenölő fát összeesésében kövesse, utánna engedjen, mert különben hézag támadna közötté és a fa között; ezen hézagban a fából kifejlődő világító gáz meggyülnék és valami kevés levegővel keverednék. Ezen gáz pedig azon tulajdonsággal bir, hogy kisebb mértékben levegővel keverve meggyuladván, puskaporhoz hasonló robbanással ég el. Megeshetik tehát ily alkalommal, hogy a földemet, sőt az egész domlyát is szétveti.

A mondottakon kívül még következőkre kell tekintettel lennünk a földésnél.

Ha valamely égő anyag elégését szemmel kísérjük, azt tapasztaljuk, hogy gőzök és légnemek fejlődnek ki. A gőzök a fában lévő nedvességből erednek; a légnemek egyrészt a szabad elégésnél lángot képeznek, másrészt pedig a gőzökkel és finom szénrészecskékkel füstöt. Ezeknek szabad elszállására utat kell engedni. Különösen szükséges ez a szenítésnél, a hol a légnemeknek csak kevés része ég el. Kemenczékben való szenítésnél erre külön csatorna van hagyva, a mely hűtőkészülékbe vezet, a melyet a szeszfőzésnél lehet látni, s ottan kátránynyá és faeczetté sűrítődik meg. A fönebb tárgyalt két cél elérésére földésül pormát használunk, a mely, mint már neve is mutatja, főleg föld- és szén-porból kerülvén laza szerkezetű, a kifejlődő légnemeknek és gőzöknek szabad elszállást enged, s különben is belátásunk szerint tőlünk függ azt vastagabban vagy vékonyabban hányni fel, vagy szükség szerint belőle egyik vagy másik helyről annyit távolítani el, a mennyit a szükség magával hoz.

A kész domlya a tót szenítésmódnál kétféle földést kap; először olyant, mely a pormának a fa közé való bepergését megakadályozza: lombföldem (75. ábra g.), s erre olyant, mely a levegőt részleg elzárja pormaföldem (65. ábra h.)

Lombfödemül lehet használni mindenekelőtt falombot, fenyőgalyat, harasztot, mohát, vagy szalmát. Ezen anyagokkal a domlyát annyira kell befödni, hogy a reá jövő porma a fa közé ne pereghessen. A fenyőgalyakat bele lehet tüzelni úgy, hogy lefelé függjenek, s egyik úgy feküdjék a másik felett, mint házfedelen a zszindely.

A legelső domlya pormája csak tiszta földből áll. Legjobb, ha agyagos- és televényföld van egymással keverve. Igazi, megfelelő jóságát azonban csak akkor nyeri el, midőn szénporral elegyült, mert ez adja meg neki a valódi lazaságot. Megjegyzendő azonban, hogy ha nagyon kiszáradott volna, vízzel kell meglocsolni, mert különben fel nem lehet hányni, hanem a domlya oldaláról le fog peregni és csúszni.

Gyújtás előtt nem szokás a tót domlyát pormával egészen befödni, hanem csak az emelet lábaig. Onnét kezdve egészen a korona lábaig (75. ábra m.) csak lombfödém képezi borítékát: a koszoru. Azon felül a korona ismét befödetik pormával. A korona tetejére azonban födés előtt még üszkökből rakást szokás fölhalmozni, az úgy nevezett kupot.

A koszoru azért marad födetlen, mert a gyújtáshoz egyrészt nagyobb léghuzásra van szükség, másrészt pedig, hogy a gyulásnál nagy mennyiségben támadó gőzök és légnemek szabad utat leljenek az elszállításra.

Hogy a porma a domlya oldalairól le ne csuszszék, meg kell azt támogatni. Erre nézve keresztbe fektetett hasábok szolgálnak, a melyeket jól be kell nyomni a pormába, s alulról hasábokkal megtámogatni. Ezek a támok. Ha két sor tám van egymás felett, a mi csak magasabb domlyáknál szükséges, akkor az alsókat altámoknak, a felsőket pedig feltámoknak nevezik.

C) A gyújtásról és tűzvezetésről.

Gyújtáshoz szélcsendes időt kell választani; ennél fogva legalkalmasabb erre a kora reggel, mikor a szél még meg nem indult.

A gyújtó-eszköz hosszu, könnyü pózna, a melynek vége meg van hasítva. A hasitékba nyír- vagy cseresnye-kérget vagy apróra hasgatott fadarabkákat tesznek, s ennek segélyével igyekszik a szénégető a gyalagon át a tűzhelyet meggyújtani.

Mihelyt a tűzhely faapróléka lángot fogott, a koszorun át füst kezd kitolulni, a mely mindinkább fehérebb és fehérebb lesz, s mind nagyobb tömegben jelenik meg, úgy, hogy a domlya fölött sűrű füst-oszlop emelkedik fel vagy terül el. Már messziről meg lehet látni, hol gyujtanak domlyát.

Körülbelől $\frac{1}{2}$ óra mulva a gyalag nyilásán is megjelenik a füst. Ekkor abba egy pár hasábot kell belökni, a nyilást apróbb fadarabokkal jól berakni s pormával befödni.

Két óra mulva a koszoru befödéséhez kezd a szénégető; de ezt nem egyszerre, hanem csak lassanként teszi, t. i. csak egy-egy lábnyi pásztát fődven be egyszerre alulról fölfelé. Ha végre a koszoru egészen be van fődve, s a füst sem jelenik meg már oly nagy tömegben, a pormát lapátjával mindenütt jól leveregeti s megöntözi. A tót domlyára a porma lábánál 6—8 hüvelyknyi vastagon van fölhányva, mely vastagság a koronáig 4—5"-nyire apad.

A meggyújtott domlya egy darabig a leirt állapotban marad; minden léghuzás nélkül, v. i. fulasztva megy a szenítés. Hátárideje annak az, míg a tűz a tűzhelyből a koronáig nem emelkedett föl és ott el nem terjedett. Ezt arról ismeri meg a szénégető, hogy a domlya tetejére menvén, azt köröskörül lábaival megtapossa; ha mindenütt, még a széleken is ropog, jele, hogy ott a fa mindenütt nagyrészt már megszenült.

Ekkor elérkezett a tűzvezetés megkezdésének ideje, a mi rendszeren 36 óra múlva következik be. Ennek célja nem lehet más, mint lassanként a tüzet a középről kifelé, a koronából pedig lefelé huzni. A tűz oda fog huzódni, a hol rést talál; vagyis a honnét levegő tolul be feléje; a szénégető tehát, hogy a tüzet a koronából az emeletbe vonja le, az emelet hasábjainak közepe táján réseket, lyukakat, úgynevezett szeleleket szur köröskörül. A szelelők nyílásain nemsokára szennyes fehérszinű füst jelenik meg: mindaddig, míg a füst színe meg nem változik, a szelelők nyitva maradnak; ha azonban a füst színe kékbe megyen át, az jele annak, hogy a fa többé már nem senyved, hanem teljesen elégni kezd: most tehát a szelelőt el kell zárni, s alább szurni helyette ujat.

Valahányszor a tüzet lejjebb kell huzni, mindannyiszor a lábnál is szelelők nyitandók; ezek azonban csak addig maradnak nyitva, míg a felső szelelőkön a füst meg nem jelenik, mire tüstént elzárandók, nehogy a tűz nagyon is erősen fölgerjedjék.

Midőn a tüzet az emeletből a földszinti rakásba akarjuk lehuzni, akkor a szelelők az altám alá, vagyis a földszinti hasábok közepe tájára szuratnak, míg végre egészen lenn a lábnál döföttek a fenékre és a szélre nem huzták a tüzet, a hol azután az napvilágra is lép, s ekkor a domlya ki van égve. Szeles időben azon oldalon, a honnét a szél fuj, a szeleleket el kell zárni, sőt a pormát is vastagabban kell felhányni és meglocsolni. Mindenkép azon kell lenni, hogy a tűz minden oldalon egyenlőn szálljon lefelé, mert csak úgy lehet jó eredményt elérni.

D) A töltögetésről.

Mintegy huszonégy órával a gyújtás után a szénégető a domlya tetejére megyen, legényei pedig kosarakba üszköket

és szénaprólékot, meg apró fadarabokat visznek föl. Lapáttal a korona legtetejéről a pormát eltávolítván, a szénégető hosszú ruddal beledőf a domlyába oly mélyre, a mennyre csak lehet, s avval körül kavarr, hogy a tüzhely kiégése s az itt legnagyobb erővel dolgozó tűz által okozott hézagot kikerekítse. Most fahasábokat dobnak a lyukba és a többi hiányt a felhordott szénaprólékkal és üszkökkel jól kitöltik, azt a ruddal levergetik, s végül le is tapossák, tetejére pedig meglehetősen rakást töltenek fel belőle. Végre pedig az egészet gondosan és gyorsan befödik. Ezen munkának igen gyorsan és ügyesen kell véghezmenni, mert a tűz a nagy nyílás által támadott léghezam következtében igen felgerjed; ezen okból, mielőtt a munkához fognának, szintugy midőn azt bevégezték, egy pár óráig fojtva szeniteneik, azaz minden szelelő elzárásával, s a pormát is újra megöntözik.

E munkálatok rendszeren minden 24 órában ismétlik. Különben hogy mikor van reá szükség, arról lehet megismerni, ha a korona legtetején lévő kup behorpad, s a tetőn megjelenő füst kék színbe megy át.

Mennél nedvesebb a fa, és mennél kedvezőtlenebb az időjárás, annál többször kell tölögetni.

E) A hülesztésről és bontásról.

Midőn a domlya kiégett, bontásához fogni mindjárt nem szabad; időt kell engedni, míg a tűz kialszik benne; míg kihül.

Hogy a tűz hamarabb kialudjék, a szénégető lapátja élével a domlya felületébe döfögél, s igyekszik a pormát a szén közé bepergetni. A felületen lévő kissé kiálló széndarabokat kifeszgeti, a lehullott és lecsuszott pormát ismét felhányja, s az egészet lapáttal s a gereblye fokával szépen levergeti kisimogatja, s megöntözi. Ezután a domlya kétszer 24 óráig így marad, s csak azután lehet a bontáshoz fogni. Ezen hü-

lesztési időt betartani igen szükséges, mert különben a domlya bontás közben kigyulhatna.

A bontás lassanként történik, részint a lapát, részint pedig gereblye vagy feszítő-rud segítségével. A gereblye oly formájú, mint a minőt a cséplők használnak, csakhogy fogai nincsenek meghajlítva, hanem rézsent állanak. A gereblyével a szenet mindjárt át is válogatják; a nagyját: t. i. a mely a gereblye-fogak között ki nem csúszik külön, s az apróját (törmelék) szintén külön rakják. A szénpor a porma között marad, a melyet azután a szénhely körületén helyeznek el. Bontásra legalkalmasabb idő az est és az éjszaka, mert akkor az égő szenet jobban meg lehet látni, s vízzel el lehet oltani.

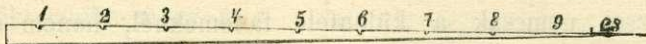
A fönnebbieken leirt szénégetési módtól tájak szerint történnek némi eltérések is, melyek azonban nem lényegesek.

Fekvő törzsek köbözése.

Ha a ledöntött fákat legalyazzuk, azaz minden ágától megtisztítjuk, a megmaradó fatest törzsnek neveztetik. A fák törzsei nemcsak a különféle fanemeknél, hanem egy és ugyanazon fanemnél is különböző, s mindig szabálytalan (tehát sohasem köbmértani) alakkal bírnak, ennélfogva azoknak köbtartalmát csupán azok magasságából és alapsíkjából pontosan meghatározni nem lehet. Ha tehát egy fekvő törzset köbözní akarunk, akkor azt annyi és oly részekre kell osztanunk, hogy azok mindegyikét szabályos köbmértani testekül lehessen tekinteni, melyeknek köbözése azután a köbmértan szabályai szerint történik. Az egyes részek köbtartalmának összege adja az egész törzs köbtartalmát. De minthogy ezen eljárás mellett a részek egyenlőtlen hosszúsága miatt a számítás hosszadalmas, azonkívül az elért pontosság a reáfordított munkával arányban nem áll és a gyakorlati életben fölösleges is, az eljárást akként egyszerűsítjük, hogy a legalyazott törzset, tekintet nélkül annak

alakjára, az elérendő pontosság szerint hosszabb vagy rövidebb, de mindig egyenlő részekre osztjuk, vagy osztva képzeljük. A részletes eljárás különben a következő :

A köbözendő fa lehető mélyen tőből levágatik, s tisztán, egész a törzsig, a csúcsot is meghagyván, legalyaztatik, azután vastag végétől kezdve az ölrúd segítségével ölnyi hosszúságu tönkökre osztva képzeltetik, s minden egyes tönknek közepe rovátkkal jelöltetik, a mi a legegyszerűbben ugy szokott történni, hogy a törzs vastag végétől fél ölnyire vágjuk az első rovátkot, s azután minden további ölnyire a második, harmadik sat. rovátkokat, míg csak ezt tehetjük. A végső darabból, mely már egész ölet nem tesz, még fél ölet hozzámérünk, s itt az utolsó rovátkot vágjuk, mint az utolsó tönk végének jelét, minthogy az előbbi rovátkok mindig az egyes tönkök közepét jelölik, pl. a 86-ik ábrán a törzs 9 öles hosszúságu darabra osztatott, s mindenik darabnak közepe rovátkkal jelöltetett, a 9 ölen felül maradt a asúcsdarab cs, mely 4' hosz-

86. ábra.

szúságu, s az egyenlő tönköktől elkülönítve köböztetik. Már most az átlazóval megmérietik minden egyes tönknek átmérője, annak tetteleges közepén, melyet a rovátk kijelöl, még pedig pontosabb eljárás mellett nemcsak egy oldalról, hanem keresztben is, néha három oldalról, s ezen esetben az eredmények átlaga vétetik, pl. az első tönk közepén egy oldalról $12\frac{1}{4}$, s keresztben $13\frac{1}{4}$ hüvelyk vastagságot mértünk, ha e két mérés összegét $25\frac{2}{4}$ kettővel osztjuk, az átlagos átmérőt $12\frac{3}{4}$ -kel kapjuk. Ezen eljárás azonban csak a törzs alsó végén szükséges, a hol a törzs átmetszete a kőralaktól rendszeren eltér, a mi a törzs felsőbb részeiben kevésbé fordul elő.

Az így megmért átmérőket a következő tábla szerint sorban összeírjuk, aztán a segédtablából a szomszéd rovatba a megfelelő körlapokat bejegyezzük, erre a körlapot összeadjuk, s a tönkök közös hosszával szorozzuk; az eredmény a kilencz tönk, vagyis a törzs köbtartalmát a csúcs kizárásával adja.

A 6' hosszú tönkök.				
Száma	Átmérője	Köralapja □	Köbtartalma ⊠'	Megjegyzés.
1	$12\frac{3}{4}$	0,8866	5,320	A 4' hosszú csúcsnak alsó átmérője = $1\frac{3}{4}$ ''; köbtartalma tehát = $0,0172 \square' + 4' = 0,023 \square'$
2	$11\frac{3}{4}$	0,7530	4,518	
3	11	0,6600	3,960	
4	$9\frac{3}{4}$	0,5185	3,111	
5	9	0,4418	2,651	
6	$8\frac{1}{4}$	0,3712	2,227	
7	7	0,2673	1,604	
8	5	0,1364	0,818	
9	$2\frac{3}{4}$	0,0413	0,248	
		4,0761	24,457	
		6		
		24,4566		
Ehez a csúcs köbtartalma		0,023	0,023	
Az egész törzs köbtartalma		24,48	24,48	

Előbbi példánkban tehát $4,0761 \times 6 = 24,4566 \square'$. Mert minden egyes tönköt egy hengernek tekintünk, melynek alapsíkja egyenlő az illető tönk közepén mért átmérőnek megfelelő s a táblában feljegyzett körlappal, a henger magassága pedig egyenlő a tönk hosszával. Egy henger köbtartalmát pedig tudvalevőleg úgy számítjuk ki, hogy ha annak alapsíkját a magassággal szorozzuk. Jelen példánkban tehát minden egyes tönkhengernek közép körlapját egyenként 6-tal kellene szoroznunk,

s a nyert eredményeket összeadnunk, hogy a 9 tönk köbtartalmát megkapjuk; a számítás egyszerűsítése végett, t. i. hogy egy és ugyanazon számmal, a 6-tal kilencszer szorozni ne kellésék, a körlapokat összeadjuk, s ezen számmal csak egyszer szorozzuk.

Ugy is lehet a számítást eszközölni, hogy minden tönköt a köbtáblák segítségével köbözünk, a melyekből tudniillik a tönk középátmérőjének és hosszúságának megfelelő köbtartalmat köblábakban, s ezeknek tized-törteiben kiolvassuk, s azt sor szerint feljegyezvén, az egész sort összeadjuk; az összeg ismét a kilencz tönk köbtartalmát adja, a mint ez az előbbi tábla negyedik hasábjában látható. A csúcsdarab köbtartalmát akként számítjuk, hogy vastag végén az átmérőt megmérjük, s ennek megfelelő körlapot a darab hosszának egy harmadával szorozzuk. Ezen eredményt az előbb lelt köbtartalomhoz hozzáadva, végre a teljes törzs köbtartalmát nyerjük, a mint ez az előbbi táblából látható.

Az itt leirt köbözési eljárás azonban csak ott követendő, a hol csak egy-két darabot, nem pedig nagyszámu törzseket kell köbözünk, mint pl. a faeladásnál előfordulni szokott; mert ilyenkor oda törekszünk, hogy rövid idő alatt nagyszámu törzseket köbözthessünk, s e czélból eljárásunkat oda módosítjuk, hogy a legalyazott és csúcsától megfosztott törzsek tettleges közepén azok átmérőit megmérjük, és vagy az ezen átmérőnek megfelelő körlapot a törzs egész hosszával szorozzuk, megkapván így a törzs köbtartalmát, vagy pedig a köbtáblából a megmért átmérő és hosszúságnak megfelelő köbtartalmát kiolvassuk. Ha pl. az imént felvett törzsnek átmérője tettleges közepén $9\frac{1}{4}$ hüvelyk, az ennek megfelelő körlapot $0\cdot467\ 54'$ -bal szorozva $= 25\cdot218$ \boxtimes '-bal, vagy a köbtáblák szerint $25,2$ \boxtimes ', mely eredmény az előbbi pontos számítástól csak $0,7'$ \boxtimes -bal tér el, a mi, tekintve a gyors eljárás előnyeit, megengedhető

hiba. Helytelen azon itt-ott követett köbözési mód, melynél a törzs tetteges közepén mért átmérő helyett a törzs vastagabb és vékonyabb végén mért két átmérő számtani átlaga vétetik, mert az esetben az eredmény mindig és többnyire tetemesen kisebb, mint a törzs valódi köbtartalma, mi különösen faeladásoknál figyelembe veendő; így pl. a felhozott példában az alsó átmérő $12\frac{3}{4}$ " , a felső $13\frac{3}{4}$ " , tehát az átlag $7\frac{1}{4}$ " ; ezen átmérőnek pedig 54' hosszúság mellett csak 15·5 köbláb felel meg, tehát 9 \boxtimes '-bal kevesebb, mint a valódi köbtartalom. Ezen eltérés azonban annál kisebb, mennél nagyobb a különbség az illető törzs alsó és felső átmérője közt, ugyanazon hosszúság mellett.

Erdészeti levél Schweiczból.

Általános erdészeti szempontból következő meggyőződésekre vezették alulírtat Schweiczban eddig tett észleletei.

A faanyag felhasználása, értékesítési módja egészen más arányokat mutat az egyes választékok szerint, mint honunkban lehet azt észlelni. Az erdő főterménye a fa, mint mű- és szerszámfa van főkép hivatva rendeltetésének megfelelni, mint tűzifa — mondhatni — csak alárendelt szerepet játszik egészen. Elérte volna tehát rendeltetésének legmagasabb célját itt a fa, mely egyfelől természetes kifolyásakép tekinthető azon fejlettebb miveltségi állapotnak, melyben a szabad Schweicz talán minden más államot felülmul; másfelől meg benne gyökerezik az általánosan ismert fadús schweiczi építési módban. Kitünő technikai ügyesség- és eszélyességgel alkalmazzák mindenütt — hol csak veszély nélkül lehet, — építkezéseiknél a drágább és nehezebb anyagok helyett a könnyű fát, rendesen a csinosság nagy előnyére. Alig van épület, főkép a külváro-

sokban és községekben, melyeknek vázát gyakran a földszintől elkezdve ne a fa alkotná. A reteszfal (Rieglwand) alkalmazása általán elterjedt. S alig van jóra való lakszoba — főkép, mely télen fűtésre vár, — hogy belőlről csinos deszkaburkolattal ne lenne bélelve s ne lenne finom kockakapadlóval (Parket) ellátva.

S mi természetesebb, hogy mindezen körülmények az erdőgazdaság irányára döntőleg folynak be. „Lehető legtöbb és jobb épületfa és fűrészfűrészanyagot termelni“! ez itt a jelszó. A bükk mellett nem is lehet egyebet tűzifakép felhasználni látni, mint a cserkéreg termelés mellett itt-ott viszsamaradó vékony dorongokat; de a galyfát egész a végső porczikáig. Rakott szekereket láthatni Zürichben is néha, melyek egy-egy köblábnyi fát tartalmazó rőzsekévékkel terhelvék és arra hivatvák, hogy a „takarékosb“ (mert „szegényebb“-et Schweiczban, hol mindenki keresetkedvelő és képes — nem merünk mondani) osztálynak tüzelő anyagot nyujtsanak lehetőleg olcsón a tőzeg mellett, mely szintén gyakran fordul elő.

Ily körülmények közt tehát nem csuda, ha az erdőbánlás is közel jár a kertészethez. S valóban — kivált a lakottabb tájakon, ha erdőben járunk is, egy-egy diszkertben képzeljük magunkat, annyival is inkább, mert rendesen egy-egy kieslak vonja meg magát itt-ott az erdőkép kezelt magányban.

A legszűkebb értelemben vett rengetegről csak ott lehet szó Schweiczban, hová a kedvezőtlen helyi viszonyok miatt a kihasználó még eddig nem igen férhete. Ide is azonban ma már nem sokat haboznak a sodronycsuszorna szálait kinyujtani. (Legközelebről Interlaken közelében történt ennek nevezetesebb alkalmazása, melyet még működése közben megtekinteni egyik főczélját képezik alólírtnak.)

A fanemek Schweiczban — főkép a túlevelüek — gazdag sokféleségben jelennek meg. Az erdőgazdaság főtárgyát azonban

itt is az *Abies excelsa* és *pectinata*, és a bikk teszi. Látni ezenkívül Zürichtől nem messze is *pinus Sylvestris* fellépni. S olvashatni szaklapokban *Larix europea* állabokról is. És sóhajtoznak a tölgy után is eleget, minek terjesztésére roppant nagy a gondjuk.

A felsőbb régiókban az erdészet alapelveihez elég hiven ragaszkodva, a fokozatos tarolást és ennek nyomán a természetes felujtást alkalmazzák, főképp a bikk- és jegenyefenyőnél, (*Albies* vagy *Epicea pectinata*); míg az alantibb részeken örmest alkalmazzák a tarvágást és szívesen adnak, hol csak lehet, egy-két évre a mezőgazdaságnak helyet, mivel kapcsolatban újítanak is aztán. Sőt az ültetés is napirenden van ilyen helyt, mi nagyon érthető, mert a hires marhatenyésztés, mely Schweiczban oly kiterjedt, sürgeti azon módok alkalmazását, melyek mellett az erdő kára nélkül lehető legtöbb takarmányt nyerhetni.

A birtokjogot tekintve, általában községi és szövetségi (Cantonal) vagyont képeznek az erdők. S e szerint lehet is következtetni, hogy melyik képesebb erdészeti szempontból nagyobb és hasznosabb eredményt felmutatni? S ez a valóban is úgy van. Különösen a községi erdészeti személyzet részéről hallatszik a panasz, hogy nem elég független helyzetük. Ezeknél gyakoribb azon eset, hogy a magán-érdek gyakran az erdészet legsarkalatosb elveit is letapossa. Ezeknél fordul elő a normal hozamnak a fakészlet rovására menő gyakoribb tullépése az évi kihasználás közben.

Az erdővédelem köréből is említve valamit, itt is, mint tán bárhol a világon, hol az erdő nyílt, könnyen hozzáférhető s e miatt nehezen őrizhető vagyont képez, meg van a panasz a lopás által való kártevések ellen. És, mint már otthon avatott szakemberektől is ugyanazt volt alkalmunk hallani, Schweiczban is leghathatosb óvszernek ismerik ez ellen a rögtöni igazságos, de kérlelhetlen megbüntetést. (Egy vigasz, hogy, úgy

látszik, nem csak nálunk jár e tekintetben az igazság megbüntető keze nagyon lassan.)

És érdekesnek tűnt fel egy schweiczi erdészeti lapnak közelebről azon közleménye, miszerint St.-Gallen táján egy fiatal vörös fenyő állatot a mókusok támadtak meg veszélyesen. Lerágják a csúcson alól 5—15 lábbal 2—3" magas gyűrűkben a kérget. S csak ott és egyebütt ez nem fordult elő! Óvszerül a mókus szabad vadászata engedtetett meg, és szakemberek azon töprengenek, hogy nem lenne-e czélszerű a megbántott egyedek csúcsait azelőtt kiszedni, mielőtt az egész állab vesztének rohanna?

Mielőtt alulírott rövid ismertetését bezárhatná, feladatának ismeri a schweiczi tanügyről is erdészeti szempontból pár sorban megemlékezni.

Ha párhuzamot kellene huzni a mi egyetlen selmeczi magyar erdészeti felsőbb szakintézetünk, és a szintén egyetlen schweiczi felsőbb erdészeti szakfolyam között, a selmeczit mindenestre jóval felibe kellene helyeznünk a zürichi polytechnicum 2¹/₂ éves erdészeti tanfolyamának.

A selmeczi m.kir. erdő-akadémiának főképp ujabban kifejtett programja, ha csak van hozzá tanerő elég, sokkal több oldalú ismeretet, magasabb képzettséget biztosít az erdész-növendékre nézve, mint ez a zürichi rendszertől idáig várható vala. Felső mennyiségtan, ábrázoló mértan*), s az ezeken felépülő gép- és erőműtanok, s az ezeket alkalmazó építészeti, mérnöki és gépészeti tudományoktól teljesen ment a zürichi erdészeti tanfolyam óra-rendje. Az erdész-növendék tisztán csakis az erdészeti szaktárgyakkal van hivatva foglalkozni. S a többivel nem sokat törődnek, mert van technicusuk, mechanicusuk s architecteurjük jövőben, s ezeket a szükséges helyen

*) Az alsóbb tanfolyamokban szerzett jártasságuk mennyiségtan- és rajzban azonban a mi akadámiára vitt hasontudományainkat jóval túlhaladja. N.

és időben segítségül hívni sokkal hasznosabbnak tartják, mintha az erdésznek kellene mindenben kontárkodnia. Azonban ez korántse zárja ki szükséges voltát annak, hogy az erdészeti felsőbb szakintézeteken a csupán erdészeti tanfolyam mellett ne nyitassék a többi technicus tudományoknak is erdészeti szempontból szintén egy külön tanfolyam (mint ez az utóbbi berendezés szerint Selmecezen is történt); sőt mennyire alólírt-nak módjában vala az említett technikai ágak tanaiba is beletekinteni, bátran állithatni, hogy a jelenlegi mérnökök- és gépészekre az erdész nem sokszor támaszkodhatik, mert ép az erdészeti művek, az erdészet körében felmerülő viszonyok azok, melyek általuk legkevesebb figyelemre méltattatnak. Akkor kezdik azokat tanulmányozni, erdészeti szempontból felfogni, midőn már hivatva volnának teremteni, alkotni.

Ha a látogatottságot vesszük fel mértékül, nem is mutatott fel idáig valami nagy eredményt a zürichi erdészeti tanfolyam; 1855-ben nyílt meg 4 hallgatóval, s lassankint 1868-ig 27-re nőtt a hallgatók száma. Rákövetkező évben azonban újra visszaesett 16-ra, s ez és a 20 között mozog idáig a hallgatóknak száma.

A 18 évi létidő alatt 270 hallgatója volt összesen, kik nagyobbára mind schweicziak valának.

Azonban még korántsem állt meg ezen intézet a tovább fejlődésben, sőt most van épen azon stádiumban, midőn egy közel jövőbeli átalakulásnak nézhet elébe. Csaknem befejezését érte már el a jól berendezett és diszes épület a polytechnicum közelében, melynek czélja az erdészetnek és mezőgazdaságnak egy önálló, külön tudományos templomot nyitni, s melyet alkalmasan az Erdészeti-lapok terén bemutatni a magyar szakközönségnek annyival is inkább alkalmoszerűnek tart az alulírott, mivel a magyar erdész-akadémia is ép most van azon

stádiumban, midőn végmegállapodási és csoportosulási helyet keres magának.

Zürichben, 1874.

Nagy Gyula,

m. kir. erdőgyakornok és szabadságot tanár-segéd.

Az 1874. évi VIII. törvényczikk a métermérték behozataláról.

(Kihirdetett az országgyűlés képviselőházában 1874. évi ápril 20-án, a főrendekházában ápril 21-én.)

1. §. A magyar korona országaiban az eddig használt mértékek helyett új mértékrendszer hozatik be, melynek alapja a méter, tizes felosztással és többszörözéssel.

2. §. Alapmértékül az országos levéltárban őrzött platinapálczán két vonással jelzett távolság szolgál, mely 1870-ik évben a magyar kormány és a francia kormány részéről kiküldött bizottság által a párisi állami levéltárban lévő eredeti méterpálczával (mètre des archives) egybeazonlítottván, ahhoz mérve a fagypontra felett 16 Celsius foknyi mérsékletnél 1.00000216 méternek találtatott.

3. §. A hossz mérték egysége a méter.

A méter tizedrésze a deciméter, századrésze a centiméter, ezredrésze a milliméter.

Ezer méter a kilométer, tizezer méter a miriaméter.

4. §. Térmértékek a hosszúsági mértékek négyszögei.

Száz négyszögméter : az ár, tizezer négyszögméter : a hektár.

5. §. A köbmértékek általában a hosszúsági mértékek köbei.

Az ürmérték egysége a liter.

A liter a köbméter ezredrésze.

A liter tizedrésze : a deciliter; századrésze : a centiliter. Száz liter a hektoliter.

6. §. A súlymértékre nézve alapmértékül az országos levéltárban őrzött platinakilogramm szolgál, mely 1870. évben a magyar kormány és a francia kormány részéről kiküldött bizottság által a párisi állami levéltárban lévő eredeti kilogrammal (kilogramme prototype) egybeazonlítottván, annak 0.99999973 részével egyezőnek találtatott.

7. §. A súlymérték egysége a kilogramm.

A kilogramm egy liter lepárolt víz sulya a fagypony felett 4 Celsius foknyi mérsékletnél.

A kilogramm ezredrésze a gramm.

A grammnak tizedrésze : a decigramm, századrésze : a centigramm ; ezredrésze : a milligramm.

Tíz gramm : a dekagramm ; ezer kilogramm : a tonna.

8. §. Az erőmérték egysége a lóerő ; alatta azon erő értetik, mely 75 kilogrammnak egy másodperc alatt egy méternyi magasságra emeléséhez megkivántatik.

9. §. A régi és az új mértékek viszonyzámái a forgalmi használatra következőleg állapítatnak meg :

a) Hosszmértékek.

1 méter annyi mint 0·52729 ötvenkétezer hétszázhuszonkilenc százezredrész bécsi öl.

1 méter annyi mint 3·16375 három egész tizenhatezer háromszázhetvenöt századrész bécsi láb.

1 méter annyi mint 37·965 harminczhét egész kilencszázhatvanöt ezredrész bécsi hüvelyk.

1 méter annyi mint 1·286 egy egész kétszáznyolczvanhat ezredrész bécsi rőf.

1 centiméter annyi mint 0·37965 harminczhétezer kilencszázhatvanöt százezredrész bécsi hüvelyk.

1 kilométer annyi mint 0·11971 tizenegyezer kilencszázhetvenegy százezredrész m. mértföld.

1 kilométer annyi mint 0·13182 tizenháromezer száznyolczvankét százezredrész ausztr. (posta) mértföld.

1 miriaméter annyi mint 1·1971 egy egész ezer kilencszázhatvenegy tizedrész magyar mértföld.

1 miriaméter annyi mint 1·3182 egy egész háromezer egyszáznyolczvankét tizedrész ausztr. (posta) mértföld.

1 bécsi öl annyi mint 1·89648 egy egész nyolczvankilencezer hatszáznegyvennyolcz százezredrész méter.

1 bécsi láb annyi mint 0·31608 harminczegyezer hatszáznyolcz századrész méter.

1 bécsi rőf annyi mint 0·777 hétszázhetvenhét ezredrész méter.

1 bécsi hüvelyk annyi mint 2·6340 két egész hatezer háromszáznegyven tizedrész centiméter.

1 magyar mértföld annyi mint 8·3536 nyolcz egész háromezer ötszáz harminczhat tizezredrész kilométer.

1 magyar mértföld annyi mint 0·83536 nyolczvanháromezer ötszázharminczhat százezredrész miriaméter.

1 austriai mértföld annyi mint 7·5859 hét egész ötezer nyolczszázötvenkilenc tizezredrész kilométer.

1 austriai mértföld annyi mint 0.75859 hetvenötezer nyolczszázötvenkilenc százezredrész miriaméter.

1 marok (ló-mérték) annyi mint 10.536 tiz egész ötszázharminczhat ezredrész centiméter.

b) Térmértékek.

1 Négyszög méter annyi mint 0.27804 huszonhétézer nyolczszáz-négy százezredrész bécsi négyszög öl.

1 négyszög méter annyi mint 10.00931 tiz egész kilencszázharminczegy százezredrész bécsi négyszög láb.

1 ár annyi mint 27.804 huszonhét egész nyolczszáznégyszög ezredrész négyszög öl.

1 hektár annyi mint 2.317 két egész háromszáz tizenhét ezredrész magyar hold (1200 négyszög ölével.)

1 hektár annyi mint 1.738 egész hétszázharmincznyolcz ezredrész katasteri hold.

1 négyszög miriaméter annyi mint 1.433 egy egész négyszázharminczhárom ezredrész magyar négyszög mértföld.

1 négyszög miriaméter annyi mint 1.738 egy egész hétszázharmincznyolcz ezredrész ausztr. négyszög mértföld.

1 bécsi négyszög öl annyi mint 3.5966 három egész ötezer kilencszázhatvanhat tizezredrész négyszög méter.

1 bécsi négyszög láb annyi mint 0.0999 kilencszázkilencvenkilenc tizezredrész négyszög méter.

1 bécsi négyszög hüvelyk annyi mint 6.9379 hat egész kilenczezer háromszázhetvenkilenc tizezredrész négyszög centiméter.

1 magyar (1200 négyszög öles) hold annyi mint 0.4316 négyezer háromszáztizenhat tizezredrész hektár.

1 katastralis hold annyi mint 0.5755 ötezer hétszázötvenöt tizezredrész hektár.

1 magyar négyszög mértföld annyi mint 0.6978 hatezer kilencszázhatvennyolcz tizezredrész négyszög miriaméter.

1 austriai négyszög mértföld annyi mint 0.5755 ötezer hétszázötvenöt tizezredrész négyszög miriaméter.

c) Köbmértékek.

1 köbméter annyi mint 0.1466 egyezer négyszázhatvanhat tizezredrész bécsi köb-öl.

1 köbméter annyi mint 31.6669 harminczegy egész hatezer hatszázhatvankilenc tizezredrész bécsi köbláb.

1 liter annyi mint 1.1787 egy egész egyezer hétszáznyolczvanhét tizezredrész magyar itcze.

1 liter annyi mint 0.7068 hétezer hatvannyolcz tizezredrész bécsi pint.

1 hektoliter annyi mint 1.8418 egy egész nyolczezer négyszáz-tizennyolcz tizezredrész magy. akó (64 itczés.)

1 hectoliter annyi mint 1·7671 egy egész hétezer hatszázhetvenegy tizezredrész bécsi akó.

1 hectoliter annyi mint 1·5992 egy egész ötezer kilencszáz-kilenczvenkét tizezredrész pozsonyi mérő.

1 hectoliter annyi mint 1·6264 egy egész hatezer kétszázhatvannégy tizezredrész bécsi mérő.

1 bécsi köb-öl annyi mint 6·8210 hat egész nyolczezer kétszázötven tizezredrész köbméter.

1 bécsi köbláb annyi mint 0·0316 háromszázötvenhat tizezredrész köbméter.

1 bécsi köbhüvelyk annyi mint 18·2746 tizenhét egész kétezer hétszáznegyvenhat tizezredrész köbcéntiméter.

1 magyar itcze annyi mint 0·8484 nyolczezer négyszáznyolczvanegy tizezredrész liter.

1 bécsi pint annyi mint 1·4147 egy egész négyezer száznegyvenhét tizezredrész liter.

1 magyar (64 itczés) akó annyi mint 0·5430 ötezer négyszázharmincz tizezredrész hectoliter.

1 bécsi akó annyi mint 0·5659 ötezer hatszázötvenkilenc tizezredrész hektoliter.

1 bécsi mérő annyi mint 0·6149 hatezer száznegyvenkilenc tizezredrész hektoliter.

1 pozsonyi mérő annyi mint 0·6253 hatezer kétszázötvenhárom tizezredrész hektoliter.

d) Sulymértékek.

1 kilogramm annyi mint 1·7855 egy egész hétezer nyolczszáz ötvenöt tizezredrész bécsi font.

1 kilogramm annyi mint 2 két vámfont.

1 kilogramm annyi mint 2·3807 két egész háromezernyolczszáz hét tizezredrész gyógyszerári font.

1 kilogramm annyi mint 2·5629 három egész ötezer hatszázhuszonkilenc tizezredrész bécsi márka.

1 gramm annyi mint 0·05714 ötezer hétszázötvennégy százezredrész bécsi lat.

1 gramm annyi mint 0·06 hatszázadrész vámlat.

1 gramm annyi mint 0·28646 huszonnyolczezer hatszáznegyvenhat százezredrész aranybeli súlyegység.

1 gramm annyi mint 4·8551 négy egész nyolczezer ötszázötvenegy tizezredrész bécsi karát.

1 dekagramm annyi mint 0·5714 ötezer hétszázötvennégy tizezredrész bécsi lat.

1 dekagramm annyi mint 0·6 hattized vámlat.

1 tonna annyi mint 17·855 tizenhét egész nyolczszáz ötvenöt ezredrész bécsi mázsa.

1 tonna annyi mint 20 husz vámmázsa.

1 bécsi font annyi mint 0·56006 ötvenhatezer hat százezredrész kilogramm.

1 vámfont annyi mint 0·5 öttized kilogramm.

1 gyógyszerári font annyi mint 0·42004 negyvenkétezer négy százezredrész kilogramm.

1 bécsi márka annyi mint 0·28067 huszonnolczezer hatvanhét százezredrész kilogramm.

1 bécsi lat annyi mint 17·502 tizenhét egész ötszázkét ezredrész gramm.

1 bécsi lat annyi mint 1·7502 egy egész hétezer ötszázkét tizezredrész dekagramm.

1 vámlat annyi mint 16·666 tizenhat egész hatszázhatvanhat ezredrész gramm.

1 vámlat annyi mint 1·66666 egy egész hatezerhatszázhatvanhat tizezredrész dekagramm.

1 aranybeli súlyegység annyi mint 3·4909 három egész négyezer kilencszázkilenc tizezredrész gramm.

1 bécsi karát annyi mint 0·20597 huszezer ötszázkilencvenhét százezredrész gramm.

1 bécsi mázsa annyi mint 56·006 ötvenhat egész hat ezredrész kilogramm.

1 vámmázsa annyi mint 50 ötven kilogramm.

e) Erőmérték.

1 lóerő (430 lábfont) annyi mint 75 hetvenöt kilogramméter.

10. §. A közforgalomban csak a következő határozatok szerint hitelesített és bélyegzett mértékek és mérőkészülékek használhatók.

11. §. Hitelesítés és bélyegzés alá csak olyan mértékek vehetők, melyek a jelen törvény 3., 5. és 7. §§-ban felsorolt mennyiségeknek, azok felének és negyedrézének, illetőleg kétszeres, ötszörös, tízszeres és husz zorosának felelnek meg.

A mértékek hitelesítésénél és a közforgalomban azoknak szabályszerű értékétől engedhető eltérések legnagyobb mérvét a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister szabályrendelettel határozza meg.

12. §. Mely mérőkészülékek esnek hitelesítés és bélyegzés alá, azt a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister szabályrendelete határozza meg.

Tizedmérlegeknél legkisebb súlymértékül egy gramm, századmérlegeknél egy dekagramm használandó.

13. §. Ha a bor, sör és szesz hordóban adatik el, a hordónak hitelesítve (kőbözve) s tartalmát az új mérték szerint kitüntető bélyeggel kell ellátva lennie. Kivételnek csak a külföldről érkezett bor, sör és szesz eladásánál akkor van helye, ha a további eladás az eredeti edényekben történik.

14. §. A mértékHITELESÍTÉST és KÖBÖZÉST a mértékHITELESÍTŐ HIVATALOK és KÖZEGEK teljesítik.

Ily mérték-hitelesítő hivatalokat a törvényhatóságok kötelesek felállítani, a minister által ezen törvény alapján kibocsátandó szabályok szerint.

A hitelesítésért és köbözésért járó díjak maximumát szabályrendelet útján a minister határozza meg. E díjak azon törvényhatóság pénztárába folynak be, melynek közegei a hitelesítést, illetőleg köbözést teljesítik.

15. §. Budapesten állami központi mértékHITELESÍTŐ bizottság állítatik fel.

Ezen központi bizottság örökös a jelen törvény életbeléptetésére szükséges műszaki munkálatok és az új mértékrendszer helyes alkalmazása felett. E célból az országos alapmértékek hiteles másait és a mintamértékeket elkészítteti és hitelesíti, és az utóbbiakkal a törvényhatóságokat, a mértékHITELESÍTŐ hivatalokat és közegeket a költségek utólagos megtérítése mellett ellátja.

A központi mértékHITELESÍTŐ bizottság szervezetét és hatáskörét ép úgy, mint a mértékHITELESÍTÉS körül követendő eljárás részleteit a minister szabályrendelet útján határozza meg.

16. §. A jelen törvényben meghatározott új mértékrendszer 1876. január 1-jén lép érvénybe, s ezen időponttól kezdve a közforgalomban a 18-ik §-ban tett kivétellel kizárólag az ezen törvényben meghatározott mértékek használandók. Az említett időpont előtt kötött szerződésekben előforduló régi mértékek a szerződéseknek a mondott időpont után történő teljesítése alkalmával a 9. §-ban foglalt arány szerint átszámítandók.

17. §. A minister által rendeleti úton megszabandó határnaptól fogva a feleknek kölcsönös megegyezése mellett az új mértékek a 16. §-ban meghatározott határidő előtt is alkalmazásba vehetők.

18. §. A földterület mennyisége jogügyletekben és mindenemű magánjogi okiratban a 16. §-ban meghatározott időn túl is az eddigi mérték szerint fejezendő ki, és a telekkönyvi bejegyzések is az eddigi szabályok szerint eszközözlendők, szabadságukban állván a feleknek az okiratokban az eddigi mértékhez az új mértéket is hozzáírni.

A földadó-alap tekintetében a törvényhozás további intézkedéseig szintén a jelenlegi területmérték tartatik fenn.

A tengeri hajózásnál az egyenlítő egy fokának 60-ik részét tevő tengeri mértföldnek és az 1871. XVI. törvénycikk által megállapított hajótonnának használata e törvény által nem érintetik.

19. §. A jelen törvény határozatainak meg nem felelő mértékek és mérő-készülékek használata a közforgalomban a szabályellenes mérő-eszközök elkobzásán kívül közigazgatási úton behajtandó és 100 forintig terjedő pénzbírsággal fenytendő, fenmaradván azonkívül a netáni büntető eljárás alkalmazása is.

Hasonló bírsággal sújtatnak azok is, kik a 13. §-ban említett határozatokat a hordókra nézve meg nem tartották.

A kihágás ismétlése súlyosbító körülménynek veendő.

A be nem hajtható birság, minden öt forintot egy napba számítva, fogságbüntetéssé változtatandó át.

A birságok azon hatóságok pénztárába folynak, melynek rendőri közegei által kiszabattak.

20. §. Ezen törvény végrehajtásával a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister bizatik meg.

Mi e törvényczikket és mindazt, a mi abban foglaltatik, összesen és egyenkint helyesnek, kedvesnek és elfogadottnak vallván, ezennel királyi hatalmunknál fogva helybenhagyjuk, megerősítjük és szentesítjük, s mind magunk megtartjuk, mind más hiveink által megtartatjuk.

Kelt Bécsben, ezernyolczszáz hetvennegyedik évi april-hó tizenhetedikén.

Ferencz József, s. k.

Bittó István, s. k.

Az erdő-adó ügye a főrendiházban.

Kapcsolatban, a mult füzetben megjelent hasonczimü czikkel, az erdő-adó ügyének tárgyalásáról még a következőket közöljük :

Április 15-iki ülés. A földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslat a hármass állandó bizottsághoz tétetett át, azon felhívással, hogy az erdőbecslésre vonatkozó szabványokat, különös tekintettel az árszabály megállapítására, újból vizsgálat alá vegye, és tanácskozása eredményét a házzal mielőbb közölje.

Egyuttal határozatilag kimondatott az is, hogy a hármass állandó bizottság véleményes jelentése a házszabályokban előirt formások mellözésével, mihelyt beadatik, érdemleges tárgyalás alá vétetik.

Április 16-iki ülés. Tárgyalás alá vétetik a hármass állandó bizottság következő jelentése :

Jelentése

a főrendiház egyesült hármass bizottságának a földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslatnak „az erdei jövedelem becsülésére vonatkozó szabványai“ tárgyában.

Az állandó egyesült hármass bizottság a főrendi ház folyó hó 15-én tartott 86-ik ülésben 513. jegyzőkönyvi szám alatt hozott határozatának megfelelőleg az erdészet méltányos érdekeit kellően mérlegezvé, s azokat lehetőleg az első jelentésében előadott és a ház elfogadásával találkozott alapeszmékhez alkalmazván, azáltal vélte feltalálni feladatának megoldását, hogy a 17. és 18. §§-at következőképen szerkesztetni javálja:

„17. §. A termés évi átlaga a becslőjárás, illetőleg osztályozási vidék nagyobb részén szokásos gazdálkodási rendszer alapján szőlőknél az utolsó 15, egyéb művelési ágaknál az utolsó 10 év tapasztalatai, az erdőknél pedig a vidék szerint megállapított forma *) (turnus) éveinek egész sorozata szerint számítottik.

„18. §. A becslésnél a fa kivételével, a termények árául az 1867—1872-ig terjedő hat, a fa árául pedig az utolsó 20 évi időszak alatt fennállott középárak átlaga 20⁰/₀ levonásával veendő.“

Oly terményeknél stb. az elfogadott szöveg szerint maradván.
Kelt Budapesten, 1874. évi ápril-hó 15-én.

A 17-ik szakaszra vonatkozólag a bizottság által előterjesztett javaslat vita nélkül elfogadtatott.

Czirákj János gr. A hármass bizottság a háztól nyert utasítás szellemében eljárva, kétségtelenül igyekezett az erdészeti szempontokat is figyelembe véve, lehetőleg oly arányt és átlagot ajánlani, mely az illetők méltányos kívánatainak megfelelően. Bár én részemről a legszivesebben nyujtok kezét mindazon érdekek kiegyenlítésére, melyek itt szóban foroghatnak, mégis el nem titkolhatom azon egyéni meggyőződésemet, hogy az évek sorát hosszabb időre terjedendőnek vélem, és részemről tekintve a többi átlagokat és megállapított quocien-

*) A méltóságos főrendek szándékosan használták e nyaka-facsart szót, pedig biz az nem forog, hanem fordul és így forda. Szerk.

seket, inkább találtam és találnám a méltányossággal összeférhetőnek, ha felére szállítottatott volna azon időszak és azon husz esztendő helyett tiz fogadtatott volna el a 20 percentuális leszámítással.

Ez oly egyéni meggyőződés, hogy csakis arra határozhatom magamat szavazatommal, a 20 évi turnust pedig hosszúnak tartván, azt nem fogadhatom el.

Szapáry István gr. A bizottság egyik tagja lévén, hasonlólag a kisebbség véleményéhez csatlakoztam s ennek kifejezést kívánok adni, annál is inkább, mert a 20 évi átlagot az erdőkre nézve aránytalan hosszúnak tartom, mert 20 év előtt bizonyos vidéken még nem lévén kellő közlekedési eszközök, ennek folytán ott a jövedelem oly mértékben fogna csökkenni, hogy más művelési ágakkal, mint például a szántóföldekkel szemben, nagy aránytalanság fogna mutatkozni.

Keglevich István gr. Mélt. főrendek! Én azt hiszem, hogy a tárgy annyira meg volt vitatva a bizottságban és a ház plenumában, hogy új eszmét nem is lehetett volna és nem is lehet pro et contra felhozni; de a hármas bizottság véleménye ellen kifogás tétetvén, még pedig indokolt, szükségesnek látom, mennél rövidebben, ezen kifogásokra némileg válaszolni.

Ha a hármas bizottság elfogadta azt, hogy az erdei termények, kiváltkép a faárak becslésére hosszabb, azaz husz évi időt engedjen, tette ezt azon meggyőződésben, hogy a 6 évi árak becslése elfogadásában azon erdőbirtokosok túlterheltek adóval, melyeknél a fa eladása alig vagy csekélyebb mérvben lehetséges, mely erdőkben a faárak még ma is talán oly csekélyek vagy kevésbé változtak 20 év óta, de mégis az utolsó, abnormis 6 év alatt magasabbak lévén az árak, túlságos adóval terhelhetnek.

A midőn az mondatik, hogy a 20 év hosszú idő, és hogy annak elfogadása által aránytalanságok támadnak, ha az előbbi tized igen olcsó árai vétetnek csak tekintetbe: ez először nem áll, mert ha az mondatik, hogy nem növekedett a fa ára bizonyos vidékeken, akkor azon vidékre nézve mindegy, akár 6, akár 20 év vétetik fel, és nem lehet attól tartani, hogy azon vidék csekély adóval terhelhetik. A hol ez nem áll, a hol ezen

6 év — mely ellen kifogás volt — csakugyan magas volt: ép az áll, a mit azok mondtak, a kik ezen módosítást pártolták, hogy abnorm magas ár szabattván, abnorm adó fizettetnék.

Nem áll az összehasonlítás a szántóföldekre nézve, mert eszkekre nézve csakugyan áll, hogy ha 20 évre terjed ki a becslés, azon időkre és árakra terjed vissza, a melyekben a fejlődés csekély foka következtében tulságosan csekély volt azok jövedelme; ez azonban az erdőkre, a fákra nem áll, következőleg megvallom, nem értem, hogy mily alapon lehetne más évszámot proponálni; ha az mondatik, hogy azon magasabb évkör, mely a fára nézve ajánlatik, melynek következtében a jövedelem és így az adóláb fölemelkedvén, tulságos, hogy ez $\frac{0}{10}$ -os levonással kiegyenlítettessék, a mint a mult ülésben történt, ezt értem. Ezt értem, mert akkor a propositió az lehet, hogy számítottassék, hogy mennyi a különbözet és egyenlítettessék ki percentuális levonással; de a mig e kiszámítás nem történik alaposan, addig alig tudom megítélni, hogy lehet oda más évszakot indítványozni. A szőnyegen lévő kérdés nézetem szerint tisztán és határozottan matematikai kérdés, mely kiszámítható a mult tapasztalataiból és hivatalos adatokból; ezek mutatják, nem hogy körülbelül hány év, hanem határozottan hány év vevendő fel, hogy a helyes és igazságos arány eléeressék.

Nem áll azon ellenvetés, hogy nem lehet más adólábat elfogadni az egyik vagy másik gazdasági ágra nézve, nem azért, mert akárhány külföldi kataster van, melyben a művelési ágak becslésére nézve különböző időszakok vétetnek fel, ilyen, hogy messze ne menjek, az utolsó osztrák provisorium, ilyen a porosz kataster.

Ajánlom a hármass bizottság módosítását.

Széchenyi Imre gr. azon nézetben van, hogy az eredeti szöveg szerint az erdőbirtokos, kinek erdeje termékeny földön áll, oda kényszerítettett volna, hogy erdejét kipusztítsa. Miután a bizottság javaslata szerint az erdő kevésbé terheltetik, mi által ösztön nyújtatik az erdő művelésére, azt elfogadja.

Kiss Miklós jász-kun főkapitány: Mélt. főrendek! Tökéletesen egyetérték előttem szólott méltóságos gr. urral annyiban,

hogy egyik legnagyobb horderejü mivelet lesz az, hogy ha az erdőcultura minél inkább emeltetik, annyival inkább, mert Magyarorszában sok a sivatag, kizárólag csak erdőtalajul szolgáló föld, mely csak erdőmivelés által válhatik jövedelmezővé. De úgy vagyok meggyőződve, hogy erről nem ezen az uton kell provideálni; erre egy külön törvényre lesz szükség, és ha jól vagyok értesülve, az ily törvényjavaslat be is adatott. Az én meggyőződésem szerint arra, hogy az erdőmivelés előmozdittassék, nem szükséges, hogy privilegiumot adjunk a már meglévő erdőkre nézve, hanem hogy ingert adjunk új erdők ültetésére. Ezt jegyzem meg általánosságban az előttem szóló mélt. gróf szavaira.

Magát a tárgyat illetőleg szabadságot veszek magamnak nézetemet kifejezni annyiban, a mennyiben azt gondolom, hogy a hármass állandó bizottságnak most beadott újabb szövegezése már csak azon tekintetből sem fogadható el, mert nézetem szerint nagyon szembeszökő kiváltságot, vagy mint előttem szóló mélt. gróf ur kifejezte magát, privilegiumot fogna az erdőbirtokosoknak kölcsönözni.

A szántóföldek jövedelme 6 évre, a szőlőké 15 évre vétetett fel, az erdőké pedig 20 évre. Ezt nem tartom elfogadhatónak és ugyanazért a hármass állandó bizottság újabb szövegezéséhez nem járulhatok, hanem igen is a magam részéről is átlátván azt, hogy a korábbi szövegezés által az erdőbirtokosok érdeke sujtatik, és talán némi hátrány fogna az erdőculturára szállani, hozzájárulok azon módosításhoz, mint a mely nézetemhez legközelebb áll, melyet Cziráky János gr. ő excellentiája indítványozott, t. i. hogy 10 évi átlag vétessék fel.

A kérdés szavazás alá bocsáttatván, a bizottság javaslata elfogadtatott. Miután a névszerinti szavazásra beadott indítvány visszavonatott, a ház a földadóról szóló törvényjavaslatot egész terjedelmében végleg, egyszerű felállással elfogadta.

E felől a képviselőház értesítettni fog, és pedig mind az állandó hármass bizottság jelentésének, mind pedig az ujonnan módosított törvényjavaslatnak átküldése mellett.

Felhívás az „Erdészeti Lapok“ tisztelt közönségéhez az erdőadó ügyében.

Az Országos Erdészeti-Egyesület folyó hó 30-án tartott választmányi ülése az erdőadó ügyének jelen állásában szükségesnek ismervén azt, hogy az egyeslet az erdőadó tárgyában nyilatkozzék, az elnököt megbizta, hogy alakítson egy szűkebb körű szakbizottságot, mely a szükséges alapmunkálatok megtétele után az egyesületnek az illetékes helyre intézendő nyilatkozat iránt véleményt adjon.

Az elnök részéről a bizottságba következő tagok hivattak meg: W a g n e r Károly alelnök, L ó n y a i Gábor, L u c z e n b a c h e r Pál, báró M a j t h é n y i László, P a p Lajos, T i s z a László és B e d ő Albert.

Hogy e bizottság a készitendő munkálatban a faáraknak az ország különböző részeiben a közelebbről lefolyt 23 év alatti állásáról, valamint a munkabérekről és a fa évenkénti töértékéről alapos adatokkal birjon: az egyesleti elnökség lapunk t. közönségéhez a jelen füzet mellé csatolt azon felhívást intézi, miszerint tekintettel a fennforgó közérdekre sziveskedjenek a szintén csatolva lévő táblázatos kimutatás rovataiba az 1851. évtől kezdve bezárólag az 1873. évig vidékükön fennállott árakat figyelemmel az ügy felettébb való sürgős voltára lehető legegylebb bejegyezni, s az ekként kitöltött iveket bérmentetlenül az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához B u d a p e s t r e (**vár**) czimezve, késedelmezés nélkül visszaküldeni.

Meglévén győződve arról, hogy lapunk t. közönsége teljesen ismeri az ügy fontosságát, nincs kétségünk abban, hogy a mellékelt felhívásban foglalt kérelmet a minden részről egyaránt óhajtott lehető legméltányosb adókules könnyebb kipuhatolhatása céljából örömmel és hazafiui kötelességből folyó készséggel fogja teljesíteni.

A szerkesztő.

Néhány szó a volt erdészjelöltek érdekében.

Az „Erdészeti Lapok“ 1873. évi I-ső füzetének egyik czikke előadta a volt erdészjelöltek azon fájldalmát, hogy jelölt minőségben töltött szolgálati idejük, nyugdíjba nem számítható.

E czikk elég bőven ismerteti ezen, a méltányosság elveibe ütköző körülménynek aggasztó következményeit. Ennél fogva azok ismételt előadása fölösleges lenne, de az illetőkre nézve ezen valóban fontos tárgynak fölelevenítését elhalaszthatlannak tartom. Elhalaszthatlannak pedig azért, mert az üdvösségre, illetőleg a baj orvoslására, nem elég a sérelmet előadni. Ezen kezdeményező lépés után tovább kell haladnunk, mert különben felette kevés reményünk lehet arra, hogy panaszunk kellő időre meghallgattassék, illetőleg, hogy megnyughassunk az iránt, miszerint bekövetkező nyugdíjazásaink alkalmával, ezen, a kincstári szolgálatban keserves anyagi körülmények között átszenvedett éveink valósággal beszámíttassanak nyugdíjképes évekül.

Igénytelen nézetem szerint a legközelebb megteendő lépés lenne, bajunk orvoslását a nagyméltóságu m. k. pénzügy-ministeriumnál kérelmezni, és mivel e kérelmezésnek az összes érdeklettek nevében kellene történni, legezélszerűbbnek tartanám, ha — mint legnagyobbbrészt erdészegyleti tagok — az erdész-egylet ez évi közgyűlésén valamennyien megjelenének s ott együttessen szerkesztendő kérvényünket mindjárt a közgyűlés elején ahoz beterjesztenők és arra kérnök, hogy azt még azon közgyűlésen tárgyalva, a ministeriumhoz terjeszsze fel; vagy minthogy kegyelmi tényről van szó, Ő Felsége magas színe elé juttassa, kérvén számunkra azon legmagasb kegyelem megadását, hogy eltöltött éveink, ugymint a mostani erdőgyakornokoknál is történik, a szolgálat tényleges megkezdésétől kezdve számíttassék.

Felkérem tehát érdeklett szaktársaimat, sziveskedjenek e tárgyhoz mielőbb hozzászólni.

Szabó Adolf,
magyar királyi főerdész.

Erdőtermények árjegyzéke.

Budapesten.

Faragatlan fenyőépületfa, vastagmértű 1 köbláb .	30 kr,
" " vékonyabbmértű 1 köbláb	26 "
Egy köbláb deszka 12' h., 12" sz. és 1" vastag	55—58 "
A fenyőépületfa 15—30' hosszú és $\frac{3}{4}$ "— $\frac{8}{9}$ " éles négyszögre faragva, köblábanként	60 "

Szegeden.

Egy köbláb fenyőépületfa, bármely hosszúságban .	18—20 kr,
Egy darab 12' h., 12" sz. és 1" v. fenyődeszka .	50—60 "

Kőszegen.

Egy öl (3' h.) bikkfa	15 frt,
" " (3' h.) tölgyfa	13 "

Eperjesen.

Egy db 12' h., 12" sz. és 2" vastag tölgy padló	1 frt 60—1 frt 70 kr,
" köbláb tölgyépületfa	25—35 "
" " lucz- vagy jegenyefenyő épületfa	20—28 "
" (3') öl bikkhasábfa	10 frt,
" (3') " tölgyhasábfa	9 "

(B.) **Erdő-égések és azok lehető orvoslása.** Nem emlékezünk oly kedvezőtlen tavaszra, mely alatt annyi erdő-égés lett volna, mint épen a most lefolyó alatt. Eddig alig volt nap, melyen az ujságok ne irták, itt vagy amott napok óta égnék az erdők. Mindenki sajnálkozik ezen s kétségkívül bennünket is minden ily újabb hírnél méltó fájdalom, és ezzel együtt indokolt keserűség száll meg, kivált midőn okunk van hinni, hogy ez égések között szándékos gyujtogatások is fordulnak elő a jobb legelő nyerhetése végett, s hogy ott, hol a gyujtás nem szándékos is,

a kár a hegyi nép részvétlensége folytán válik tetemesebbé, miután az a pusztító elem terjedését gátolni nem igyekszik.

Mi ez égések pusztá és sajnálkozó regisztrálásával nem elégedhetvén meg, kérjük a földművelési ministeriumot szíveskedjék az országot szerencsétetni azon már régen várt erdő-törvénynyel, mely megtanítja a népet tiszteletben tartani az erdőket, s óvszabályokat ad az erdő-égések meggátlására. Óhajtjuk azt is, hogy az erdők becsének felismerése, a nép előljáróinak buzgó tevékenysége folytán, minél mélyebb gyökeret verjen népünk keblében s ez óhajtásunkat a cultusministerium figyelmébe is ajánljuk azon hő kéréssel, kegyeskedjék a hatósága alatt álló lelkészeket és néptanítókat is az iránt utasítani, hogy a népet az erdők tiszteletére serkentsék és tanítsák.

Uj alapítványok az Országos Erdészeti Egyesület számára. Wagner Vilmos gép- és építészeti m. kir. főmérnök és Kuntczl Antal közalapítványi erdész külön-külön 100 frt alapítvánnyal alapító-tagokká lettek. Hazafias áldozatkészségükért fogadják az egyesület elismerő köszönetét!

A római kath. püspökök és káptalanok kezén lévő erdők berendeztetnek. Miként illetékes helyről értesültünk, a vallás- és közoktatási m. kir. minister Király Ő Felségétől kikérendő engedély alapján szándékozik, a kath. püspökök és a káptalanok kezén levő erdőket a használhatóság és a használat mérvének ismerete végett a közalapítványi erdőrendezés által gazdaságilag berendeztetni. Miután ez intézkedés az erdők gazdasági érdekének megóvása mellett az illető birtok-testek jelen és jövő használóinak érdekeit is egyaránt biztosítja: kétséget sem szenved, hogy egy okszerű alapon foganatosítandó gazdasági berendezés minden részről elismeréssel találkozand.